

*ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ*

Διπλωματική Εργασία

«ΑΠΑΤΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ»

Της
ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΗΣ

Υποβλήθηκε ως απαιτούμενο για την απόκτηση του μεταπτυχιακού

διπλώματος

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Η παρούσα διπλωματική εργασία αποτελεί αναπόσπαστο και εξαιρετικά σημαντικό κομμάτι της ολοκλήρωσης των σπουδών μου στο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Αν και η εκπόνηση μιας διπλωματικής εργασίας απαιτεί, κατά κοινή παραδοχή, κυρίως προσωπική προσπάθεια, θα αποτελούσε παράλειψη από μέρους μου να μην εκφράσω τις θερμές ευχαριστίες μου προς το διδακτικό προσωπικό συνολικά του προγράμματος, και ιδιαίτερα προς την κα Κουρδούμπαλου Σταυρούλα, η οποία στάθηκε σημαντικός αρωγός σε αυτή μου την προσπάθεια με την πολύτιμη συμβολή της, την αμέριστη προσοχή της και την υπομονή της, όσον αφορά την συγκεκριμένη εργασία, αλλά και στο πλαίσιο των μαθημάτων κατά τη διάρκεια των σπουδών μου.

Ακόμη, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους καθηγητές μου στο πλαίσιο του μεταπτυχιακού για την υπέροχη συνεργασία, τη μετάδοση σημαντικών και χρήσιμων γνώσεων και τις συμβουλές του.

Επίσης ειλικρινείς ευχαριστίες αποδίδονται στην οικογένειά μου για τη συμπαράσταση της, ηθική και υλική, καθώς και την υπομονή που επέδειξε σε όλη τη διάρκεια του προγράμματος. Δε θα μπορούσα να φτάσω εδώ που είμαι χωρίς αυτούς.

Πίνακας περιεχομένων

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	- 2 -
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	- 4 -
ABSTRACT	- 5 -
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 6 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	- 9 -
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 9 -
1.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ»	- 9 -
1.3 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΑΤΗΣ»	- 10 -
1.4 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	- 12 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ	- 15 -
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	- 15 -
2.2 ΑΠΑΤΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	- 15 -
2.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ.....	- 17 -
2.4 ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ	- 19 -
2.5 ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ	- 21 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	- 23 -
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 23 -
3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ	- 23 -
3.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	- 23 -
3.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ.....	- 26 -
3.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ	- 26 -
3.6 ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΙ	- 27 -
3.7 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ.....	- 27 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4:ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	- 28 -
4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	- 28 -
4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ.....	- 28 -
4.2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ	- 29 -
4.2.2 ΑΠΑΤΗ ΣΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ	- 34 -
4.2.3 ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ	- 40 -
4.2.4 ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ	- 47 -
4.2.5 ΣΥΜΒΟΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ	- 49 -
4.3 ΔΕΙΚΤΗΣ Cronbach (Cronbach's alpha).....	- 51 -
4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ.....	- 52 -
4.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΝΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ (One-way ANOVA).-	- 54 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο :ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	- 57 -
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	- 61 -
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	- 67 -

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Εξαιτίας, της ρευστότητας του επιχειρησιακού περιβάλλοντος πλέον είναι απαραίτητη η ύπαρξη του εσωτερικού ελέγχου. Σε αυτό το πλαίσιο, η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολείται με την απάτη και την λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Παρά τη σπουδαιότητα του εσωτερικού ελέγχου ελάχιστες έρευνες έχουν συνδέσει την έννοια του εσωτερικού ελέγχου και της απάτης αναφορικά με τις ελληνικές επιχειρήσεις. Υπό αυτό το πρίσμα, σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή της σπουδαιότητας του εσωτερικού ελέγχου, ταυτόχρονα ο βαθμός σημαντικότητας του εσωτερικού ελέγχου, των πληροφοριακών συστημάτων και της επιτροπής ελέγχου ως προς αυτήν. Για τη διερεύνηση των παραπάνω πραγματοποιήθηκε εμπειρική έρευνα, διανέμοντας το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο σε εργαζόμενους επιχειρήσεων που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου έγινε με τη βοήθεια του κατάλληλου στατιστικού λογισμικού. Χρησιμοποιώντας την περιγραφική στατιστική και την ανάλυση διακύμανσης κατά ένα παράγοντα τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει μία μέτρια θετική συσχέτιση μεταξύ της επιτροπής ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου, της απάτης και των πληροφοριακών συστημάτων, της επιτροπής ελέγχου και των πληροφοριακών συστημάτων .

Λέξεις – Κλειδιά

Λογιστική, Απάτη, Εσωτερικός έλεγχος, Επιτροπή ελέγχου, Πληροφοριακά συστήματα

ABSTRACT

Due to the liquidity of the business environment, it is now necessary to have internal audit. In this context, this diploma thesis deals with the fraud and the functioning of internal audit. Despite the importance of internal audit, few surveys have linked the concept of internal audits and fraud to Greek businesses. In this respect, the purpose of this diploma thesis is to capture the importance of internal audit, at the same time the degree of importance of internal audit, information systems and the audit committee in relation to it. In order to investigate the above, empirical research was carried out, distributing the electronic questionnaire to employees who are listed on the Athens Stock Exchange. The analysis of the questionnaire data was done with the help of the appropriate statistical software. Using the descriptive statistics and the one-factor analysis, the results showed that there is a moderate positive correlation between the audit committee and the internal control, fraud and information systems, the audit committee and the information systems.

Keywords

Accounting, Fraud, Internal Audit, Audit Committee, Information Systems

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Υπό ένα ευρύτερο πρίσμα, με τον όρο ελεγκτική νοείται το «σύνολο αξιολογήσεων, προκειμένου να εκφρασθεί μία αντικειμενική κρίση, σύμφωνα με συγκεκριμένες αρχές, για την αποτελεσματικότητα των ενεργειών της επιχείρησης σε σχέση με τους επιδιωκόμενους στόχους» (Παπαδάτου, 2005: 6).

Συγκεκριμενοποιώντας στον τομέα της οικονομίας, ως ελεγκτική ορίζεται το «σύνολο λογιστικών και οικονομοτεχνικών ενεργειών που έχουν ως σκοπό την εξακρίβωση θεμάτων αναγομένων στη συναλλακτική και λειτουργική δράση των επιχειρήσεων» (Τερζάκης, 1985: 13).

Λαμβάνοντας υπόψη τους ανωτέρω ορισμούς προκύπτουν δύο βασικά συμπεράσματα. Αρχικά η ελεγκτική αποσκοπεί στην όσο το δυνατόν αντικειμενικότερη πληροφόρηση μέσω μίας δέσμης εργαλείων. Δεύτερον, η ελεγκτική αποτελεί μία ιδιαίτερα πολύπλοκη διαδικασία.

Πιο συγκεκριμένα, η πολυπλοκότητα της ελεγκτικής έγκειται στο γεγονός ότι η ελεγκτική διαδικασία περιλαμβάνει και συνδυάζει πλήθος επιστημών και τεχνικών όπως η λογιστική, η πληροφορική και η νομική. Το γεγονός αυτό απαιτεί από το άτομο που αναλαμβάνει τον έλεγχο να έχει τις ικανότητες και τις γνώσεις στις ανωτέρω επιστήμες ώστε μετά από την συγκέντρωση των απαραίτητων δεδομένων και την επεξεργασία τους να εξαχθεί το απαραίτητο ελεγκτικό πόρισμα (Καζαντζής, 2006). Άλλωστε, ο συνδυασμός των ανωτέρω επιστημών δεν αφορά μόνο τον φορέα του ελέγχου αλλά και την ίδια την οικονομική μονάδα καθώς αφενός πρέπει να εναρμονίζεται με την νομοθεσία και αφετέρου τα λογιστικά της βιβλία πρέπει να τηρούνται σύμφωνα με τις παραδεκτές λογιστικές αρχές (Σιώτης & Ζωϊτσας, 2009).

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Με δεδομένη την εννοιολογική προσέγγιση που προηγήθηκε, το πλαίσιο της ελεγκτικής ρυθμίζει τρεις παράγοντες. Ο πρώτος παράγοντας έχει να κάνει με τον φορέα της ελεγκτικής διαδικασίας, δηλαδή τον ελεγκτή. Πιο συγκεκριμένα ορίζει το πρόσωπο το οποίο έχει τις ικανότητες, τις γνώσεις και την εμπειρία να διεξάγει τον έλεγχο. Ο δεύτερος παράγοντας αφορά το αντικείμενο του ελέγχου αυτό καθ' αυτό. Ειδικότερα ορίζει τι είναι αυτό που πρέπει να ελεγχθεί, δηλαδή το αντικείμενο του ελέγχου και για ποιον λόγο. Τέλος, ο τρίτος παράγοντας αφορά τις τεχνικές και τις μεθόδους που θα χρησιμοποιηθούν από τον ελεγκτή ούτως ώστε να ολοκληρώσει με επιτυχία την ελεγκτική διαδικασία (Meigs, Larsen & Meigs, 1984).

Η αναγκαιότητα ύπαρξης ελέγχου και συνεπώς ελεγκτικής βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες. Ο πρώτος αφορά τις ατέλειες που αφορούν την ανθρώπινη φύση και πιο συγκεκριμένα τις αδυναμίες του. Ο δεύτερος πυλώνας έχει να κάνει με την μη ταυτοποίηση ιδιοκτήτη και διαχειριστή ενός οικονομικού οργανισμού, γεγονός που οδηγεί σε σύγκρουση συμφερόντων. Ο τρίτος και ο τέταρτος πυλώνας αφορούν την ανάγκη για διόρθωση των λογιστικών σφαλμάτων καθώς και παροχής αξιόπιστων πληροφοριών.

Η βιομηχανική επανάσταση δεν θα άφηνε ανεπηρέαστη την ελεγκτική. Έτσι από την αρχή του εικοστού αιώνα, η δημιουργία ενός ολοένα και αναπτυσσόμενου ιδιωτικού τομέα με ισχυρές επιχειρήσεις, οδήγησε στην ανάγκη μετεξέλιξης της ελεγκτικής. Έτσι θεσπίστηκε η ελεγκτική συστημάτων η οποία ξεφεύγοντας από τον τομέα του εντοπισμού παραπλανητικών πληροφοριών στον οποίο και ειδικευόταν έως τότε η ελεγκτική, εστίασε στον έλεγχο της σωστής λειτουργίας ενός λογιστικού συστήματος. Το εν λόγω σύστημα περιλάμβανε την καταχώρηση, την επεξεργασία και τον έλεγχο της οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων.

Έστω και με κάποια καθυστέρηση, η Ελλάδα μέσω του Νόμου 5076 και του

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

Προεδρικού Διατάγματος 3329, εισάγει το 1931 και το 1955 την έννοια του ελεγκτή ιδρύοντας το Σώμα Ελεγκτών.

Σήμερα, η ελεγκτική αποτελεί μία πολύπλοκη διαδικασία που απαιτεί την συνεργασία πλήθους επιστημών έχοντας παράλληλα «κληρονομήσει» αλλαγές του παρελθόντος όπως η ελεγκτική γνωμάτευση και ο ελεγκτικός και επιχειρηματικός κίνδυνος. Επιπροσθέτως καλύπτει το σύνολο των δραστηριοτήτων της κοινωνίας τόσο σε τοπικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο (Καζαντζής, 2006).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 : ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα γίνει θεωρητική ανάλυση σχετικά με τα δύο κύρια ζητήματα που πραγματεύεται η παρούσα εργασία. Αρχικά, θα γίνει θεωρητική προσέγγιση του εσωτερικού ελέγχου , έπειτα θα εξετάσουμε την απάτη την οποία συναντάμε και τέλος θα αναλυθεί η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου.

1.2 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ»

Ως έννοια ο εσωτερικός έλεγχος (internal audit) διακρίνεται για το εύρος και το υψηλό επίπεδο των προσφερόμενων υπηρεσιών του (Drogalas *et al.*, 2006). Σύμφωνα με το American Institute Of Certified Public Accountants (AICPA), ο Εσωτερικός Έλεγχος είναι ένα σχέδιο οργάνωσης και συντονισμού προσπαθειών, μεθόδων και μέτρων που υιοθετούνται εντός μιας επιχείρησης, προκειμένου να διαφυλάσσονται και να προστατεύονται τα περιουσιακά της στοιχεία, να ελέγχεται η ακρίβεια και αξιοπιστία των λογιστικών στοιχείων, να προωθείται η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας και να ενθαρρύνεται η διατήρηση της προδιαγραμμένης επιχειρηματικής πολιτικής. Επίσης, το Institute of Internal Auditors στα Διεθνή Επαγγελματικά Πρότυπα Εσωτερικού Ελέγχου (Standards for Professional Practice of Internal auditing, 2004) ορίζει τον Εσωτερικό Έλεγχο ως μία συμβουλευτική δραστηριότητα που διέπεται από ανεξαρτησία και αντικειμενικότητα και είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες του οργανισμού.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου (internal auditing) είναι μια ανεξάρτητη, αντικειμενική δραστηριότητα διασφάλισης και παροχής συμβουλών, σχεδιασμένη για να προσθέσει αξία και να βελτιώσει τις λειτουργίες ενός οργανισμού. Βοηθά τον οργανισμό να επιτύχει τους στόχους, φέρνοντας μια συστηματική και πειθαρχημένη προσέγγιση για να εκτιμήσει και να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των λειτουργιών:

- της διαχείρισης κινδύνων,
- των μέτρων ελέγχου (controls) και
- της διακυβέρνησης.

Στην οικονομική των επιχειρήσεων ο όρος εσωτερικός έλεγχος χρησιμοποιείται για να αποδώσει δύο βασικές έννοιες, το Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (internal control) και τον Εσωτερικό Έλεγχο (internal audit). Η ερμηνεία που αποδίδεται στο Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου (internal control) ορίζεται ως ένα σύνολο κανόνων, μέτρων, πολιτικών και αρχών που ορίζονται από τις διοικήσεις και εφαρμόζονται σε έναν οργανισμό αποσκοπώντας στην ικανοποίηση των στόχων του. Ενώ ως Εσωτερικός Έλεγχος (internal audit) ορίζεται μια ανεξάρτητη, αντικειμενική διαβεβαιωτική και συμβουλευτική δραστηριότητα η οποία είναι σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τις λειτουργίες της οικονομικής μονάδας (Παπαστάθης, 2014).

1.3 ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΜΟΡΦΕΣ ΑΠΑΤΗΣ»

Η απάτη, σύμφωνα με Adeniji (2004, σελ. 354) και ICAN (2006, σελ. 206), αποτελεί μια εσκεμμένη πράξη από ένα ή περισσότερα άτομα, τα διευθυντικά στελέχη, τους υπαλλήλους ή τα τρίτα μέρη, η οποία οδηγεί σε παραπλάνηση των οικονομικών καταστάσεων. Σύμφωνα με τους Brink και Witt (1982), η απάτη είναι

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

μια διαρκής απειλή για την αποτελεσματική αξιοποίηση των διαθεσίμων πόρων και θα αποτελεί πάντα μια σημαντική ανησυχία για τον Οργανισμό. Οι Aderibigbe και Dada (2007) ορίζουν την απάτη ως μια εσκεμμένη εξαπάτηση, η οποία σχεδιάζεται και εκτελείται με την πρόθεση να στερήσει από έναν άλλο πρόσωπο την ιδιοκτησία ή τα δικαιώματά του, με άμεσα ή έμμεσα τρόπο, ανεξάρτητα από το αν ο δράστης επωφελείται από τις πράξεις του/της .

Η απάτη περιλαμβάνει πολύπλοκες οικονομικές συναλλαγές που πραγματοποιούνται από ανώτερα στελέχη που διακρίνονται από εξειδικευμένες γνώσεις και εγκληματική πρόθεση. Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται έντονα το φαινόμενο, εργαζόμενοι, υπό περιπτώσεις και όταν οι συνθήκες το επιτρέπουν, να ενεργούν με γνώμονα το προσωπικό τους όφελος και εις βάρος των συμφερόντων του Τραπεζικού Ιδρύματος, διαπράττοντας απάτη. Σύμφωνα με το Διεθνές Ινστιτούτο Εσωτερικών Ελεγκτών, ο επίσημος ορισμός της τραπεζικής απάτης είναι η σκόπιμα κακή χρήση ή εσφαλμένη εφαρμογή, ως προς τους νόμους, τους κανόνες και τις αρχές των πόρων / περιουσιακών στοιχείων.

Οι τρεις Κύριες Κατηγορίες (Τύποι) Απάτης:

- Κακή χρήση ή/και Κατάχρηση Περιουσιακών Στοιχείων του Δημοσίου (Asset Misappropriation)–Παράνομη χρήση υλικών, οχημάτων του δημοσίου για αλλότριο – όχι δημόσιο, σκοπό)
- Διαφθορά (Corruption)–Υπηρεσιακά Εγκλήματα του Ελλ.Π.Κ: Δωροδοκία, υπεξαίρεση κλπ)
- Απατηλές Αναφορές & Δηλώσεις (Fraudulent Statements and Reporting-“Cooking of Books”)-«Πείραγμα» οικονομικών /λογιστικών καταστάσεων.

Ως μορφές κακοδιοίκησης αναφέρονται οι καθυστερήσεις και η μη τήρηση προθεσμιών, η έλλειψη ενημέρωσης - πληροφόρησης, η μη τήρηση της ουσιαστικής νομιμότητας, προβλήματα διοικητικής λειτουργίας, η αδράνεια της διοίκησης, η μη τήρηση της αρχής της χρηστής διοίκησης, η μη τήρηση των αρχών της

δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της διαφάνειας, της ισότητας και της αμεροληψίας, η ανεπάρκεια ή η έλλειψη αιτιολογίας διοικητικών πράξεων, ζητήματα πρόσβασης σε έγγραφα – επικύρωσης και χορήγησης αντιγράφων, η κακή χρήση της διακριτικής ευχέρειας (Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2006, σελ. 17-18).

1.4 ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Ο εσωτερικός έλεγχος καλύπτει όλες τις δραστηριότητες ενός οργανισμού, όχι μόνο τις λογιστικές και οικονομικές λειτουργίες. Η αναγκαιότητα του προκύπτει εξαιτίας του μεγάλου μεγέθους των οργανισμών, των εξειδικευμένων λειτουργιών, του μεγάλου αριθμού των εργαζομένων που δεν επιτρέπουν στα στελέχη για την αξιολόγηση της λειτουργίας και των αποτελεσμάτων του οργανισμού, καθώς και για τη λήψη αποφάσεων, να βασίζονται στην προσωπική παρατήρηση. Ο εσωτερικός έλεγχος με τις εκθέσεις του ενημερώνει τη διοίκηση ότι οι αποφάσεις που λαμβάνονται εφαρμόζονται και ότι εκπληρώνονται οι ευθύνες τήρησης και κατάρτισης αξιόπιστων οικονομικών καταστάσεων. Είναι σημαντικός και για τον εξωτερικό έλεγχο, καθώς το σύστημα εσωτερικού ελέγχου αξιολογείται για να εκφραστεί μια γνώμη για το εύρος και την κατεύθυνση του ελεγκτικού έργου και για την ειλικρίνεια των οικονομικών καταστάσεων (Meigs et al. , 1984).

Οι ανθρώπινες αδυναμίες που υπάρχουν σε κάθε οργανισμό καθιστά αναγκαία την ύπαρξη του εσωτερικού ελέγχου. Δεδομένου ότι η κάθε επιχείρηση δεν είναι σε θέση να αντλήσει από μόνη της κάθε πληροφορία που της είναι αναγκαία για την σωστή λήψη αποφάσεων αλλά και για την διαπίστωση και διαχείριση των κινδύνων, η εφαρμογή του εσωτερικού ελέγχου είναι απαραίτητη (Asare et al.,2008).

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η ύπαρξη ενός ορθού και κατάλληλου εσωτερικού ελέγχου διευκολύνει την εργασία, το πρότυπο και την διαδικασία το εξωτερικού ελέγχου, προσδίδοντας παράλληλα στον οργανισμό χαμηλότερο κόστος, και συνάμα αξία (Radford,1991).

Ο εσωτερικός έλεγχος αποσκοπεί στην διακρίβωση και εξασφάλιση της διαφάνειας του οργανισμού και στην εφαρμογή των αρχών της εταιρικής διακυβέρνησης θωρακίζοντας παράλληλα τα συμφέροντα όλων των μελών του οργανισμού δηλαδή των εργαζομένων, της διοίκησης και των τρίτων (Sarens et al., 2009).

Η αποδοχή ή μη του εσωτερικού ελέγχου και η αποτελεσματικότητά του σ' ένα ολόκληρο σύστημα διοίκησης, εξαρτάται κατά κύριο λόγο από το βαθμό αποδοχής ή μη αυτού καθώς και από την υποστήριξη που παρέχει η ίδια η διοίκηση, η οποία έχει τη άμεση ευθύνη και δυνατότητα να προωθήσει το καλό κλίμα και πνεύμα συνεργασίας μεταξύ ελέγχου και ελεγχόμενων. Να περάσει το μήνυμα, ότι ο έλεγχος δεν δρα ανεξέλεγκτα, αλλά κινείται κάτω από μία συγκεκριμένη στρατηγική και πολιτική, που η ίδια έχει χαράξει, ότι έχει την άμεση δυνατότητα για εντοπισμό και προώθηση των προβλημάτων για γρήγορη επίλυση. Προβλήματα, που διαπιστώνονται κατά τη διάρκεια άσκησης του ελέγχου ή που χρονίζουν και καθυστερούν να φτάσουν ή και να μην φτάσουν ποτέ στη διοίκηση, δίχως να καταργεί ή να αγνοεί τους αρμόδιους των τμημάτων που ελέγχονται.

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο, πρέπει να τονισθεί, ότι η διοίκηση πρέπει να έχει ξεκάθαρη θέση και άποψη για την υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου, δηλαδή το πώς εννοεί ένα σύστημα ελέγχου και τι αποτελέσματα περιμένει από αυτό. Θέλει ένα έλεγχο να λειτουργεί πάνω στις βασικές αρχές και κανόνες της ελεγκτικής, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα; Θέλει έναν έλεγχο για εσωτερική κατανάλωση πυροσβεστικού χαρακτήρα; Ένα σύστημα τύπου αστυνόμευσης; Διότι ανάλογα με την οντότητα που θα του προσδώσει, θα είναι και η αποδοχή του.

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

Επίσης, καθοριστικό ρόλο για την αποδοχή, παίζει και το ίδιο το τμήμα ελέγχου, το κατά πόσο οι ελεγκτές κινούνται στα ελεγκτικά πρότυπα, ο βαθμός συνεργασίας τους και το κλίμα εμπιστοσύνης που εμπνέουν απέναντι στους ελεγχόμενους, καθώς και το ανάλογο πνεύμα συνεργασίας των ελεγχόμενων απέναντι στους ελεγκτές.

Τέλος, ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου, για να είναι σε θέση να ανταποκριθεί στα ελεγκτικά του καθήκοντα, βασική προϋπόθεση είναι η ανεξαρτησία του μέσα στο περιβάλλον το οποίο δρα. Την ευθύνη για το βαθμό ανεξαρτησίας φέρει η ίδια η διοίκηση, η οποία πρέπει να έχει διαμορφωμένη άποψη, σαφή θέση και πολιτική για την υπηρεσία ελέγχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο παρόν κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί επισκόπηση ερευνών σχετικών με τις τέσσερις μεταβλητές αυτής της έρευνας και τις υποθέσεις τους. Θα δούμε, λοιπόν, κάποια άρθρα αναφορικά με κάθε μεταβλητή, την εξαρτημένη, η οποία είναι η απάτη και τις ανεξάρτητες οι οποίες είναι ο εσωτερικός έλεγχος, η σωστή λειτουργία και η επιτροπή ελέγχου σε σχέση με την απάτη.

2.2 ΑΠΑΤΗ ΤΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι Hilison et al. (1999) σε ένα άρθρο τους υποστηρίζουν ότι η απάτη των εργαζομένων είναι διαδεδομένη, μαστιζοντας τόσο μεγάλες όσο και μικρές επιχειρήσεις. Η απάτη προκύπτει από δόλια οικονομική αναφορά ή από ανακρίβειες από υπεξαίρεση στοιχείων ενεργητικού. Οι ανακρίβειες που προκύπτουν από δόλια χρηματοοικονομική αναφορά είναι εσκεμμένες ανακρίβειες ή παραλείψεις ποσών ή γνωστοποιήσεων στις οικονομικές καταστάσεις ώστε να αποδυναμώσουν τους χρήστες (AICPA 1998b). Το θέμα της απάτης είναι τόσο σοβαρό ώστε διάφοροι φορείς από διαφορετικές χώρες κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων πιστεύουν ότι οι ανεξάρτητοι ελεγκτές έχουν μεγαλύτερη ευθύνη για τον εντοπισμό και την αναφορά απάτης και οικονομικής παραπληροφόρησης από αυτούς που είναι μέσα στην επιχείρηση.

Σύμφωνα με το Institute of Internal Auditors (1985), η απάτη περιλαμβάνει μια σειρά από παρατυπίες και παράνομες πράξεις που χαρακτηρίζονται από εκ

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

προθέσεως εξαπάτησης. Μπορεί να διαπραχθεί προς όφελος ή εις βάρος του οργανισμού. Ο Vanasco (1998) στο άρθρο του υποστηρίζει πως κάθε απάτη περιέχει τρία στοιχεία :

- Πράξη κλοπής η οποία περιλαμβάνει τη λήψη μετρητών, καταγραφή εμπορευμάτων, πληροφορίες ή άλλα περιουσιακά στοιχεία με υπολογιστή ή τηλέφωνο,
- Απόκρυψη η οποία περιλαμβάνει τα μέτρα που έλαβαν οι αυτοурγοί για να κρύψουν την απάτη από τους άλλους,
- Μετατροπή, η οποία περιλαμβάνει την πώληση ή τη μετατροπή των κλοπιμαίων σε μετρητά και στη συνέχεια την δαπάνη αυτών.

Το Αμερικανικό Ινστιτούτο Ορκωτών λογιστών (2004), στο ελεγκτικό πρότυπο S.A.S (Statement on Accounting Standards) Νο99, αναφέρεται στο ότι η λογιστική απάτη συντελείται μέσω της παραποίησης των λογαριασμών των οικονομικών καταστάσεων ή την σκόπιμη παράβλεψη τους. Πιο συγκεκριμένα διαχωρίζει το λάθος που προέρχεται από αμέλεια, από το λάθος που έχει ως στόχο την απάτη (fraud), αναφέροντας ότι η απάτη είναι «η σκόπιμη παράβλεψη ποσών ή παραποίηση στοιχείων στις οικονομικές καταστάσεις εταιρειών». Η απάτη μπορεί να διαπραχθεί από ένα ή από περισσότερους εργαζομένους οι οποίοι μπορεί να δρουν εν αγνοία της επιχείρησης για προσωπικό όφελος (υπεξαίρεση χρημάτων ή λοιπών περιουσιακών στοιχείων).

Η Saxunova (2012) αναφέρει ότι η ανώτατη διοίκηση μπορεί να είναι υπεύθυνη για τον οργανισμό αλλά αυτός που είναι σε θέση πρώτος να γνωρίζει αν έχει διαπραχθεί απάτη είναι ο ελεγκτής. Από τη σκοπιά του ελέγχου της απάτης, ο πρωταρχικός στόχος των εσωτερικών ελέγχων είναι να παρεμποδίσουν πλήρως την εμφάνιση της απάτης και όπου εντοπιστεί τελικά απάτη να καταστεί δυνατή η ανίχνευσή της και να εντοπιστούν οι υπεύθυνοι για αυτήν. Ο ελεγκτής απάτης εξετάζει ένα σύστημα εσωτερικού ελέγχου για τον προσδιορισμό των

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

πλεονεκτημάτων και αδυναμιών του συστήματος με σκοπό να διενεργηθεί αποτελεσματικά ο έλεγχος.

Οι Dechow et al. (1995) σε άρθρο τους τονίζουν τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζει η χειραγώγηση των κερδών επομένως είναι απαραίτητο να υπάρξουν τρόποι ανίχνευσης τέτοιων φαινομένων. Συγκεκριμένα παρουσιάζουν ένα υπόδειγμα με οικονομετρικά και στατιστικά εργαλεία βάση του οποίου επιτυγχάνεται σημαντικά η ανίχνευση έντονης χειραγώγησης των λογιστικών κερδών με στόχο τη παραπλάνηση των ενδιαφερομένων.

Οι Simeunović et al. (2016) αναφέρουν ότι ο έλεγχος απάτης είναι περισσότερο μια νοοτροπία παρά μεθοδολογία και έχει διαφορετικές προσεγγίσεις από τον οικονομικό έλεγχο. Οι ελεγκτές απάτης επικεντρώνονται κατά κύριο λόγο σε υπεξαιρέσεις και λογιστικές παρατυπίες, ενώ οι οικονομικοί ελεγκτές δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη διαδρομή του ελέγχου και στις ουσιώδεις ανακρίβειες που μπορεί να εντοπιστούν.

2.3 ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι Kabuye et al. (2017) στο άρθρο τους επισημαίνουν πως πολλά άτομα λαμβάνουν δραστηριότητες εσωτερικού ελέγχου χωρίς επαγγελματική επάρκεια. Πέρα από τις γνώσεις όμως απαραίτητη είναι και η εμπειρία. Το ερώτημα είναι αν οι αρμόδιοι παρέχουν στους εσωτερικούς ελεγκτές και τους ελεγχόμενους τις σχετικές συμβουλές για τη διαχείριση απάτης. Αν ο οργανωτικός χαρακτήρας του εσωτερικού ελέγχου, οι αρμοδιότητες και οι δραστηριότητες σχετίζονται σημαντικά με τα διαχείριση της απάτης, η οργανωτική κατάσταση του εσωτερικού ελέγχου και η αρμοδιότητα εσωτερικού ελέγχου είναι οι μόνοι σημαντικοί παράγοντες πρόβλεψης της διαχείρισης της απάτης.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η Savčuk (2007) αναλύει αποτελεσματικά θέματα εγκατάστασης και υποστήριξης εσωτερικού ελέγχου καθώς και τις αρχές της αποτελεσματικότητας του εσωτερικού ελέγχου. Ο εσωτερικός έλεγχος αναλαμβάνει σημαντικούς ρόλους, ενσωματώνοντας πολλές άλλες πτυχές διακυβέρνησης και ελέγχου στην οργανωτική διακυβέρνηση και ξεχωρίζει ως το πιο σημαντικό μηχανισμό για την εξασφάλιση επαρκούς και αποτελεσματικής διακυβέρνησης του οργανισμού.

Οι Prawitt et al. (2009) εξέτασαν την σχέση μεταξύ της ποιότητας του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης των κερδών. Αυτή η μελέτη περιείχε δεδομένα για 528 επιχειρήσεις, για τα φορολογικά έτη 2000 έως 2005. Χρησιμοποιήθηκε παλινδρόμηση OLS για να ελεγχθεί η σύνδεση μεταξύ των ανεξάρτητων μεταβλητών και της εξαρτημένης. Το εύρημα δείχνει ότι υπάρχει σχέση μεταξύ της εμπειρίας του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κερδών.

Οι Rose, et.al. (2013) εξετάζουν αν η αντικειμενικότητα του εσωτερικού ελέγχου παραμένει ανεπηρέαστη ή συμβιβάζεται, όταν η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου χρησιμοποιείται ως πεδίο εκπαίδευσης μελλοντικών ανώτερων διοικητικών στελεχών. Ειδικότερα, εξετάζουν την προθυμία των εσωτερικών ελεγκτών να αντισταθούν στις επιθετικές πολιτικές αναγνώρισης κερδών από το management, υποθέτοντας ότι οι εσωτερικοί ελεγκτές αναμένουν να μετακινηθούν σε θέσεις ανώτερης διοίκησης στο μέλλον. Επίσης, εξετάζουν αν η αυξανόμενη δύναμη του διοικητικού συμβουλίου μπορεί να μειώσει τις απειλές κατά της αντικειμενικότητας των εσωτερικών ελεγκτών.

Η έρευνά τους βασίστηκε σε πείραμα με 74 συμμετέχοντες εσωτερικούς ελεγκτές, με τουλάχιστον δεκάχρονη επαγγελματική εμπειρία, στους οποίους τέθηκε ένα case study και κλήθηκαν να απαντήσουν αν ήταν πρόθυμοι να ασκήσουν πιέσεις στην ανώτερη διοίκηση, ώστε να ελαττώσει την επιθετική εκτίμηση των κερδών, στην περίπτωση που η λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου χρησιμοποιείται ως πεδίο εκπαίδευσης ανώτερων στελεχών και επίσης να

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

ερευνηθεί η συμπεριφορά τους ως προς την αντιμετώπιση του management στην περίπτωση που το διοικητικό συμβούλιο είναι αυτό που διαλέγει και διορίζει νέους managers και έχει αυξημένο ρόλο επί των προαγωγών των εσωτερικών ελεγκτών. Τα αποτελέσματα του πειράματος υποδεικνύουν ότι η χρήση της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου ως φυτώριο εκπαίδευσης ανώτερων στελεχών για το μέλλον μπορεί να επηρεάσει και να αλλοιώσει την αντικειμενικότητα των εσωτερικών ελεγκτών. Από τα αποτελέσματα των συνεντεύξεων βγαίνει το συμπέρασμα ότι η αυξημένη δύναμη του διοικητικού συμβουλίου είναι αναποτελεσματική και δυσλειτουργική, επειδή οι εσωτερικοί ελεγκτές κρίνουν τις διαφωνίες με το management διαφορετικά, όταν αυτό έχει τη δύναμη στη διαδικασία προαγωγών σε σχέση με το όταν τη δύναμη αυτή έχει το διοικητικό συμβούλιο.

Οι Petrasca & Tieanub (2014) αναφέρονται στο ρόλο του εσωτερικού ελέγχου όσον αφορά την ανίχνευση πιθανών απατών καθώς και στα πλεονεκτήματα που μπορεί να προσφέρει ένας εσωτερικός έλεγχος στη διοίκηση μιας οικονομικής οντότητας, στους εταίρους της αλλά και στην κοινωνία ως σύνολο.

2.4 ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι Zhang et al. (2006) εξετάζουν τη σχέση μεταξύ της ποιότητας της επιτροπής ελέγχου, της ανεξαρτησίας του ελεγκτή και της αποκάλυψης των αδυναμιών του εσωτερικού ελέγχου μετά τη θέσπιση του νόμου Sarbanes-Oxley. Ξεκίνησαν με ένα δείγμα επιχειρήσεων με αδυναμίες στο εσωτερικό έλεγχο και βάση της βιομηχανίας, του μεγέθους και των επιδόσεων τις συνέκριναν με επιχειρήσεις χωρίς αδυναμίες στον εσωτερικό έλεγχο. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει σχέση μεταξύ ποιότητας Επιτροπής Ελέγχου, ανεξαρτησίας των ελεγκτών και των αδυναμιών του εσωτερικού ελέγχου. Οι επιχειρήσεις είναι πιο πιθανό να

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

αντιμετωπίζουν αδυναμία εσωτερικού ελέγχου, εάν η επιτροπή ελέγχου έχει λιγότερες χρηματοοικονομικές γνώσεις.

Μια έρευνα σχετική με τον εσωτερικό έλεγχο εκπονήθηκε από τους Garcia et al. (2012). Αντικείμενό της υπήρξε η σχέση της Επιτροπής Ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου με την ποιότητα των κερδών καθώς εταιρικά σκάνδαλα, η πίεση της παγκοσμιοποίησης και ο έντονος ανταγωνισμός έχουν οδηγήσει τις εταιρείες να προωθήσουν την καλή εταιρική διακυβέρνηση . Πιο συγκεκριμένα, αναλύουν τη σχέση μεταξύ χαρακτηριστικών της Επιτροπής Ελέγχου και της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου με τη διαχείριση κερδών νοούμενη ως μη φυσιολογική και σωστή λογιστική αποτύπωσή τους, ώστε να εκτιμήσουν την ποιότητα των οικονομικών καταστάσεων. Υποθέτουν ότι η συσχέτιση μεταξύ της αποτελεσματικότητας της Επιτροπής Ελέγχου και η ύπαρξη της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου και η σχέση της με την Επιτροπή είναι παράγοντες που δημιουργούν λιγότερες ευκαιρίες για τη διοίκηση να προβεί σε χειραγώγηση των κερδών. Χρησιμοποιώντας ένα δείγμα 108 ισπανικών επιχειρήσεων, μη σχετιζόμενων με τα χρηματοοικονομικά, οι οποίες δραστηριοποιούνται στο χρηματιστήριο της Μαδρίτης, ανάμεσα στο 2003 και το 2006, συμπέραναν ότι το μέγεθος και ο αριθμός συναντήσεων της Επιτροπής Ελέγχου είχε μια σημαντική αρνητική συσχέτιση με τη χειραγώγηση κερδών , όπως επίσης ότι υπάρχει αρνητική σχέση μεταξύ της ύπαρξης της λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου και της διαχείρισης κερδών . Η Έρευνα διεξήχθη τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο , διότι από τότε, βάσει της ισπανικής νομοθεσίας, όλες οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στο χρηματιστήριο υποχρεούνται να έχουν Επιτροπή Ελέγχου και να παρουσιάζουν έκθεση εταιρικής διακυβέρνησης, η οποία περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με την Επιτροπή Ελέγχου και τη λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου. Όσο συχνότερα συνεδριάζει η Επιτροπή, τόσο μεγαλύτερη πιθανότητα υπάρχει να ανιχνευθούν ενδεχόμενα σφάλματα στις οικονομικές καταστάσεις, χωρίς όμως να μπορεί προσδιοριστεί ένα ελάχιστο όριο συναντήσεων, γι αυτό

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

πιστεύεται ότι οι εταιρείες αυξάνουν τη συχνότητα συνεδριάσεων της Επιτροπής χρόνο με το χρόνο. Αναφορικά με το μέγεθος της Επιτροπής ελέγχου, τα αποτελέσματα έδειξαν ότι αυτή η μεταβλητή σχετίζεται αρνητικά με τη διαχείριση κερδών, γεγονός το οποίο οφείλεται στο ότι ένας μεγαλύτερος αριθμός μελών και διευθυντών στην Επιτροπή είναι πιθανότερο να εντοπίσει ενδεχόμενη παραποίηση των οικονομικών καταστάσεων, σημειώνοντας όμως ότι μεγάλος αριθμός μελών μπορεί να οδηγήσει σε μεροληπτική στάση .

2.5 ΣΧΕΣΗ ΑΠΑΤΗΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Ο Agung (2015) μέσα από το άρθρο του έχει στόχο να καθορίσει το εσωτερικό τμήμα ελέγχου της απάτης παρακολούθησης. Με το υποσύστημα πληροφοριών το οποίο ενσωματώνει φυσικές και μη, οι πληροφορίες διασυνδέονται με τέτοιο τρόπο έτσι ώστε να μπορεί το σύστημα να επεξεργάζεται τα δεδομένα και να τα μετατρέπει σε πληροφορίες. Ο εσωτερικός έλεγχος διαθέτει ένα σύστημα λογιστικής πληροφόρησης το οποίο καλύπτει το εύρος των λογιστικών συναλλαγών , οι οποίες με τη σειρά τους καλύπτουν όλα τα τμήματα της εταιρείας καθώς και τις διαδικασίες από τη στιγμή που θα πραγματοποιηθεί η συναλλαγή μέχρι να ολοκληρωθούν οι οικονομικές εκθέσεις. Το συγκεκριμένο σύστημα λογιστικής πληροφόρησης εξυπηρετεί τον εντοπισμό της λογιστικής απάτης, η οποία αποτελεί εμπόδιο για την αποτελεσματική χρήση των πόρων μέσα σε μία επιχείρηση και δίνει μια ψευδή απεικόνιση των γεγονότων ενός ημερολογίου η μίας οικονομικής κατάστασης.

Οι Flowerday et al., υποστηρίζουν πως τα πληροφοριακά συστήματα που χρησιμοποιούνται από τις εταιρείες, γίνονται συνεχώς πιο περίπλοκα. Οι εσωτερικοί

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

ελεγκτές πρέπει να τα κατανοήσουν πλήρως για να είναι σε θέση να διενεργούν αποτελεσματικούς ελέγχους χρησιμοποιώντας τα ως ελεγκτικό εργαλείο. Αν οι έλεγχοι με τα πληροφοριακά συστήματα επιλέγονται και προσαρμόζονται με κριτήριο τους κινδύνους που καλούνται να διαχειριστούν, τότε η συνεχής παρακολούθηση των ελέγχων αυτών και η αξιοπιστία τους παρέχουν την απαιτούμενη ασφάλεια (Le Grand, 2005).

Οι Hadden et al. το 2003 διερεύνησαν τα προσόντα και τις δραστηριότητες των επιτροπών ελέγχου, των εσωτερικών και των εξωτερικών ελεγκτών όσον αφορά στη διαχείριση του κινδύνου πληροφοριακής τεχνολογίας, ενώ και οι ίδιοι πιστεύουν πως θα πρέπει να αναλάβουν πιο ενεργό ρόλο στον εν λόγω τομέα. Όσον αφορά στους εσωτερικούς ελεγκτές, τα αποτελέσματα έδειξαν πως η συμμετοχή αυτών στον έλεγχο των πληροφοριακών συστημάτων βαθμολογήθηκε ως «άνω του μετρίου», ενώ αντίστοιχα η συμμετοχή των εξωτερικών ελεγκτών βαθμολογήθηκε ως «μέτρια».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 :ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ- ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλύσουμε το κομμάτι της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη στοχεύοντας στον προσδιορισμό των ανεξάρτητων μεταβλητών και κατά πόσο αυτές επηρεάζουν την εξαρτημένη μεταβλητή, η οποία είναι η εταιρική απάτη του εσωτερικού έλεγχου. Για να εξετάσουμε το μέγεθος αλληλεπίδρασης μεταξύ εξαρτημένης- ανεξάρτητων, διαμοιράσθηκε σε εσωτερικούς ελεγκτές, αλλά και σε άλλα πρόσωπα κύριων θέσεων εισηγμένων εταιρειών, προκειμένου να μελετήσουμε τι συμβαίνει με την απάτη και τον εσωτερικό έλεγχο. Στη συνέχεια θα γίνει ανάλυση του ερωτηματολογίου και τη στατιστικής ανάλυσης που πραγματοποιήθηκε.

3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΔΕΙΓΜΑ

Όπως προαναφέρθηκε το δείγμα που εξετάστηκε αποτελείται από ανθρώπους σε σημαίνουσες θέσεις μέσα σε εταιρείες, οι οποίες είναι εισηγμένες, διότι είναι εταιρείες που υποχρεωτικά υπάρχει εσωτερικός έλεγχος. Με τον τρόπο αυτό θα μπορέσουμε να αποφανθούμε τι συμβαίνει με την απάτη στον εσωτερικό έλεγχο.

3.3 ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Για την πραγματοποίηση της παρούσας διπλωματικής εργασίας δημιουργήθηκε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε σε

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

πρόσωπα σε διάφορες θέσεις που βρίσκονται σε εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις.

Οι ερωτήσεις που εντάχθηκαν στο ερωτηματολόγιο ήταν πολλαπλής επιλογής και βαθμολογικής κλίμακας Likert (πενταβάθμια κλίμακα- καθόλου/σε μικρή κλίμακα/ σε μέτρια κλίμακα/ σε μεγάλη κλίμακα/ σε πολύ μεγάλη κλίμακα), στο οποίο ο ερωτώμενος δηλώνει σε ποιο βαθμό συμφωνεί ή όχι με την κάθε ερώτηση.

Το ερωτηματολόγιο σχεδιάστηκε με τέτοιο τρόπο, έτσι ώστε οι ερωτηθέντες να μην δυσκολευτούν και αναγκαστούν να δαπανήσουν αρκετό χρόνο για τη συμπλήρωσή του. Για τη διευκόλυνση, λοιπόν, των ερωτηθέντων, το ερωτηματολόγιο χωρίστηκε σε έξι ενότητες, τις οποίες θα δούμε παρακάτω.

Αναλυτικά, το τμήμα Α περιλαμβάνει πέντε ερωτήσεις δημογραφικού χαρακτήρα, οι οποίες μας δίνουν μια σαφή εικόνα του ανθρώπου που απαντάει στο ερωτηματολόγιο. Ρωτήσαμε, λοιπόν, το φύλλο, την ηλικία, την εκπαίδευση που έχει λάβει με τα χρόνια, τα χρόνια εμπειρίας του και τη θέση του στην παρούσα εργασία του.

Από τμήμα Β και έπειτα, προχωράμε σε ερωτήσεις σχετικές με την έρευνα. Το τμήμα Β περιλαμβάνει τρεις ερωτήσεις, οι οποίες σχετίζονται με την απάτη που υπάρχει στον εσωτερικό έλεγχο. Αναλυτικότερα, η ερώτηση 6 εξετάζει κατά πόσο οι επενδυτές αναμένουν ότι θα διαπιστωθούν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης, στην 7^η ερωτώνται αν θα πρέπει να διενεργείτε πλήρως έλεγχος ακόμα και σε μια ελεγκτική εταιρία έτσι ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα εταιρικών σκανδάλων και στην 8^η ερώτηση κατά πόσο έχουν παρατηρήσει φαινόμενο ατασθαλίας –εταιρικού σκανδάλου.

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

Οι ερωτήσεις του τμήματος Γ συσχετίζονται με τη συμβολή του εσωτερικού συστήματος. Στην 9^η ερώτηση οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν σε ποιο βαθμό ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου μπορεί να προλάβει την απάτη. Στη συνέχεια, στην 10^η ερώτηση προσπαθεί να απαντηθεί το ερώτημα αν θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον εσωτερικό έλεγχο οποιαδήποτε μορφή απάτης που θα διέπραττε κάποιος. Τέλος, το τμήμα αυτό κλείνει με την 11^η ερώτηση με την οποία ρωτάμε σε ποιο βαθμό τα αδύναμα συστήματα του εσωτερικού ελέγχου δημιουργούν ευκαιρίες για απάτη.

Συνεχίζοντας το ερωτηματολόγιο, περνάμε στο τμήμα Δ, το οποίο ασχολείται με ερωτήσεις αναφορικά με τη σχέση του εσωτερικού ελέγχου και της απάτης. Η 12^η ερώτηση ερευνά σε ποιο βαθμό κατά την διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου υπάρχει η απαραίτητη επαγγελματική επιμέλεια. Στην 13^η η ερώτηση εξετάζει σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται σε έκτακτες περιπτώσεις. Έπειτα, στην ερώτηση 14 προσπαθούμε να αναλύσουμε σε ποιο βαθμό η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου λειτουργεί αποδοτικά όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων και την αντιμετώπισή τους, ενώ στην 15^η αν παρέχονται πληροφορίες άμεσα από τους εργαζόμενους στους εσωτερικούς ελεγκτές. Συνεχίζοντας, οι ερωτηθέντες καλούνται να απαντήσουν στην 16^η ερώτηση σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής δρα ανεξάρτητα και αμερόληπτα και στην 17^η ερώτηση πόσο έμπειρος είναι ο εσωτερικός ελεγκτής. Η τελευταία ερώτηση του τμήματος αυτού, η 18^η ερώτηση, αναφέρεται σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής έχει γνώσεις.

Το επόμενο τμήμα, το Ε, μας περιγράφει τη σχέση μεταξύ επιτροπής ελέγχου και απάτης. Στην 19^η ερώτηση τίθεται το ερώτημα αν αξιολογείται η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με την απάτη από την αρμόδια επιτροπή ελέγχου. Έπειτα, στην ερώτηση 20 υπάρχει το ερώτημα αν επανελέγχεται δειγματοληπτικά το ελεγκτικό έργο επιθεωρητών από άλλα άτομα της επιτροπής ελέγχου που δε συμμετείχαν στον αρχικό έλεγχο.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Το τελευταίο τμήμα του ερωτηματολογίου, το τμήμα ΣΤ, το οποίο αφορά τη σχέση μεταξύ απάτης και πληροφοριακών συστημάτων εξετάζει στην 21^η ερώτηση σε ποιο βαθμό υπάρχουν τα σωστά πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης. Στην τελευταία ερώτηση του τμήματος αλλά και του ερωτηματολογίου διερευνάται σε ποιο βαθμό υπάρχουν οι σωστές διαδικασίες που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης.

3.4 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ

Για τη στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου χρησιμοποιήθηκε το λογισμικό SPSS. Τα αρχικά του σημαίνουν Superior Performance Software System και για πρώτη φορά αναπτύχθηκε το 1965 στο Stanford της Καλιφόρνια. Πρόκειται για ένα στατιστικό πακέτο ανάλυσης δεδομένων που δίνει στο χρήστη τη δυνατότητα δημιουργίας αναφορών, μοντελοποίησης και ανάλυσης δεδομένων αλλά και τη γραφική αναπαράσταση αυτών. Το πακέτο αυτό προσφέρει ένα μεγάλο αριθμό στατιστικών συναρτήσεων μέσα από ένα φιλικό για το χρήστη, γραφικό περιβάλλον. Έτσι, με καταγραφή των δεδομένων σε υπολογιστικά φύλλα του Excel, τα εισήγαμε στο λογισμικό, το οποίο τα μετέφρασε σε μορφή πινάκων και διαγραμμάτων.

3.5 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ

Μηδενική υπόθεση (H_0)

Δεν θα υπάρξει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των απαντήσεων σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τα φαινόμενα απάτης όσον αφορά τους ανεξάρτητους παράγοντες όπως είναι το φύλο, η ηλικιακή ομάδα και η εκπαίδευση.

Εναλλακτική υπόθεση (H_a)

Θα υπάρξει στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των απαντήσεων σχετικά με τον εσωτερικό έλεγχο και τα φαινόμενα απάτης όσον αφορά τους ανεξάρτητους παράγοντες όπως είναι το φύλο, η ηλικιακή ομάδα και η εκπαίδευση.

3.6 ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟΙ

Οι συμμετέχοντες στην έρευνα ήταν από 135 άτομα που κατείχαν διάφορες θέσεις σε εταιρείες εισηγμένες στο χρηματιστήριο. Η διεξαγωγή της έρευνας έγινε το διάστημα Οκτωβρίου - Νοέμβριο 2018 και η συλλογή των δεδομένων έγινε μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας διεξαγωγής ερευνών της Google. Η επιλογή του αριθμού γίνεται σύμφωνα με τη στατιστική βιβλιογραφική προσέγγιση, έτσι ώστε το δείγμα μας να είναι αντιπροσωπευτικό του πληθυσμού. Χρησιμοποιήθηκε η τυχαία δειγματοληψία για την συλλογή των δεδομένων.

3.7 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Για τη στατιστική ανάλυση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα SPSS 22, όπως αναφέραμε και πριν, και αποφασίστηκε η χρήση των στατιστικών μεθόδων της περιγραφικής στατιστικής, του τεστ αξιοπιστίας κατά Cronbach, της ανάλυσης συσχετίσεων (Pearson Correlation Analysis) καθώς της ανάλυση διακύμανσης κατά ένα παράγοντα (One-way ANOVA).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με τη συλλογή των απαντημένων ερωτηματολογίων, έπεται η επεξεργασία και η παρουσίαση των δεδομένων που συλλέχθηκαν. Στο τρέχον κεφάλαιο παρατίθενται περιγραφικά στοιχεία και γραφήματα, όπως αυτά διαμορφώθηκαν μέσα από τη στατιστική ανάλυση που προσφέρει το λογισμικό πακέτο SPSS 22. Επιπλέον πραγματοποιείται έλεγχος κανονικότητας και συσχετίσεις μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής και των ανεξάρτητων, καθώς επίσης και ανάλυση παλινδρόμησης για τον προσδιορισμό των παραγόντων που επηρεάζουν την απάτη στο εσωτερικό έλεγχο. Τέλος, και οι πρώτες πέντε δημογραφικές ερωτήσεις καθώς και οι υπόλοιπες δεκαέξι βασίστηκαν στην κλίμακα Likert.

4.2 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ

Όπως θα δούμε παρακάτω, με τη βοήθεια του λογισμικού SPSS 22, δημιουργείται ένας πίνακας συλλογής δεδομένων συχνότητας, ποσοστού, έγκυρου και αθροιστικού ποσοστού και κάθε ερώτηση ακολουθείται από το σχετικό ραβδόγραμμα με την αντίστοιχη σχηματική απεικόνιση των απαντήσεων.

4.2.1 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

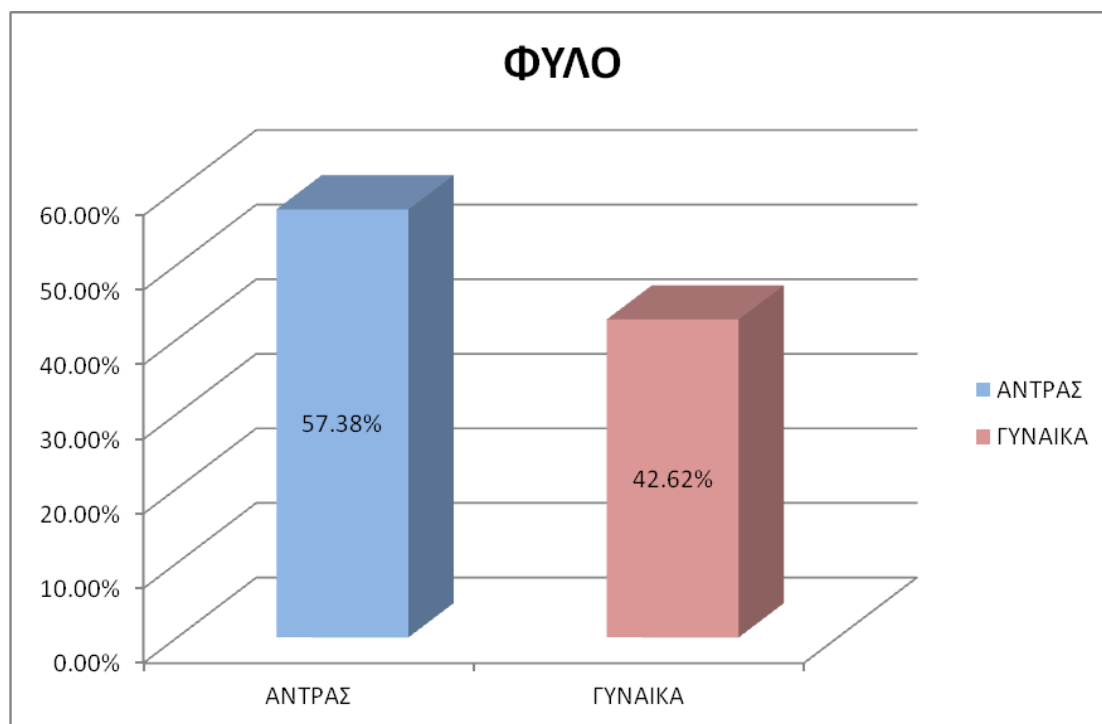
Η 1^η ερώτηση διευκρινίζει το φύλλο των ερωτηθέντων . Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

	Frequency	Percent
Valid ANΤΡΑΣ	77	57.38
ΓΥΝΑΙΚΑ	58	42.62
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 1: Πίνακας ποσοστών για το φύλλο των ερωτηθέντων.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 1 κατανομής συχνότητας, διαπιστώνουμε ότι το 57.38% είναι άντρες και το 42.62% γυναίκες. Συγκεκριμένα, απάντησαν 77 άντρες και 58 γυναίκες.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 1:

Εικόνα 1: Διάγραμμα για το φύλλο των ερωτηθέντων.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

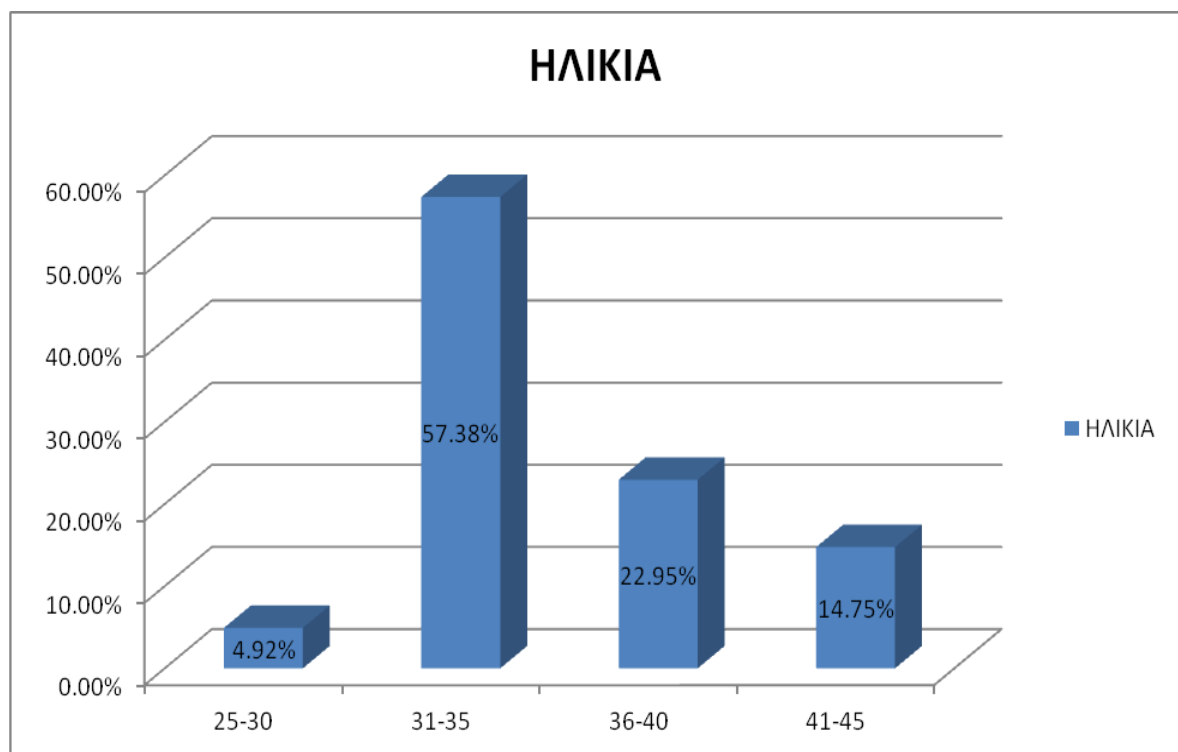
Η 2^η ερώτηση αναφέρεται στην ηλικία των ερωτηθέντων. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

		Frequency	Percent
Valid	25-30	7	4.92
	31-35	77	57.38
	36-40	31	22.95
	41-45	20	14.75
	TOTAL	69	100.0

Πίνακας 2: Πίνακας ποσοστών για την ηλικία των ερωτηθέντων.

Από τον πίνακα 2 αντιλαμβανόμαστε ότι το 4,92% είναι μεταξύ 25-30, το 57,38% μεταξύ 31-35 , το 22,95% μεταξύ 36-40 και το 14,75% μεταξύ 41-45.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 2:

Εικόνα 2: Διάγραμμα για την ηλικία των ερωτηθέντων.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

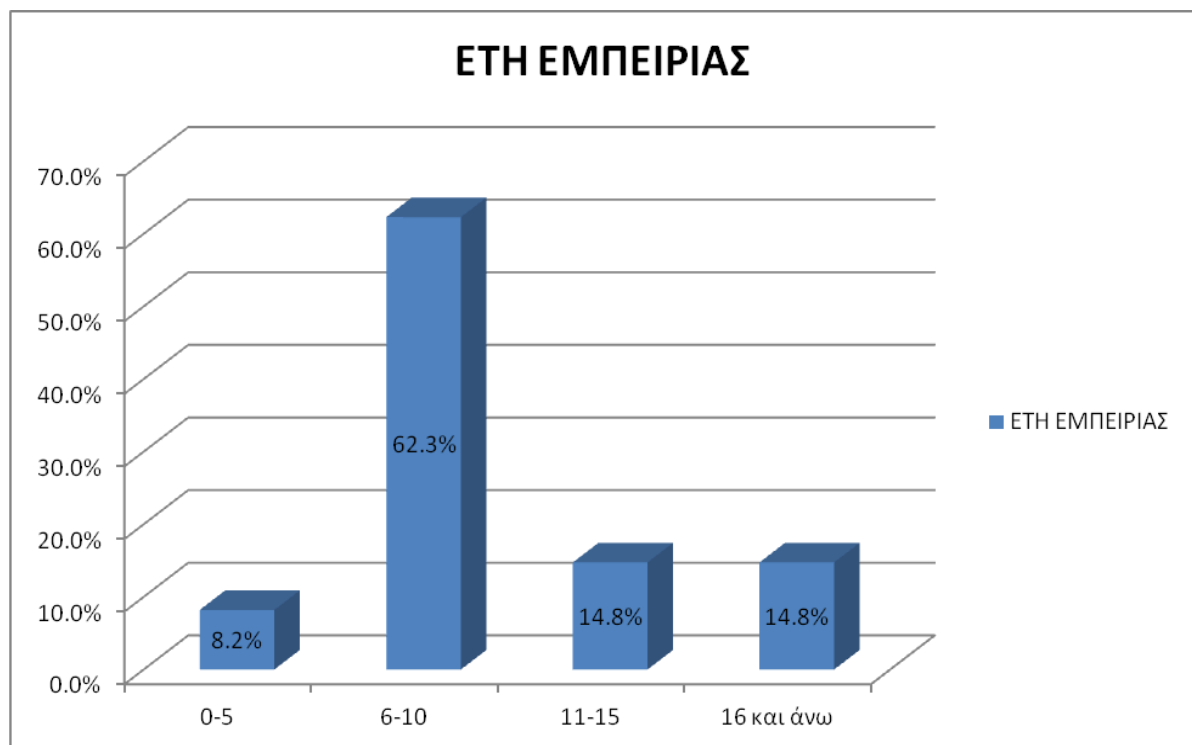
Η ερώτηση 3 εξετάζει τα έτη εμπειρίας των ερωτηθέντων. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

		Frequency	Percent
Valid	0-5	11	8.2
	6-10	84	62.3
	11-15	20	14.8
	16 και άνω	20	14.8
	TOTAL	135	100.0

Πίνακας 3: Πίνακας ποσοστών για τα έτη εμπειρίας των ερωτηθέντων.

Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 8.2% έχει από 0 έως 5 εργασιακά έτη εμπειρίας , το 62.3% από 6 έως 10 έτη , το 14.8% από 11 έως 15 και το 14.8% έχει από 16 έτη και πάνω.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 3:

Εικόνα 3: Διάγραμμα για τα έτη εμπειρίας των ερωτηθέντων.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

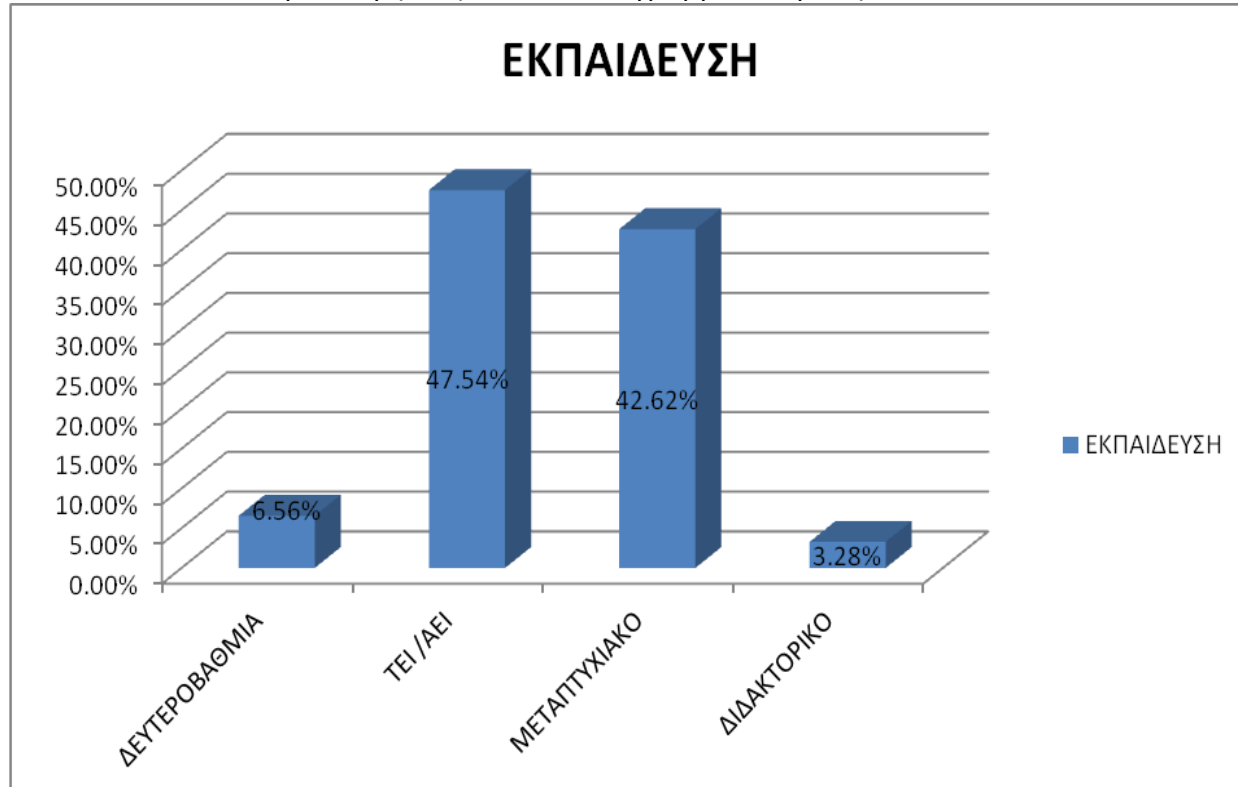
Η 4^η ερώτηση ασχολείται με την εκπαίδευση των ερωτηθέντων . Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

	Frequency	Percent
Valid ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ	9	6.56
ΤΕΙ/ΑΕΙ	64	47.54
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	58	42.62
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	4	3.28
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 4: Πίνακας ποσοστών για την εκπαίδευση των ερωτηθέντων.

Πιο αναλυτικά, σύμφωνα και με τον πίνακα , το 6,56% έχει δευτεροβάθμια εκπαίδευση , ενώ το 47,54% είναι κάτοχοι πτυχίου ΤΕΙ/ΑΕΙ. Στη συνέχεια , το 42,62% έχουν μεταπτυχιακό δίπλωμα και τέλος το 3,28% είναι κάτοχοι διδακτορικού.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 4:

Εικόνα 4: Διάγραμμα για τα έτη εμπειρίας των ερωτηθέντων.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

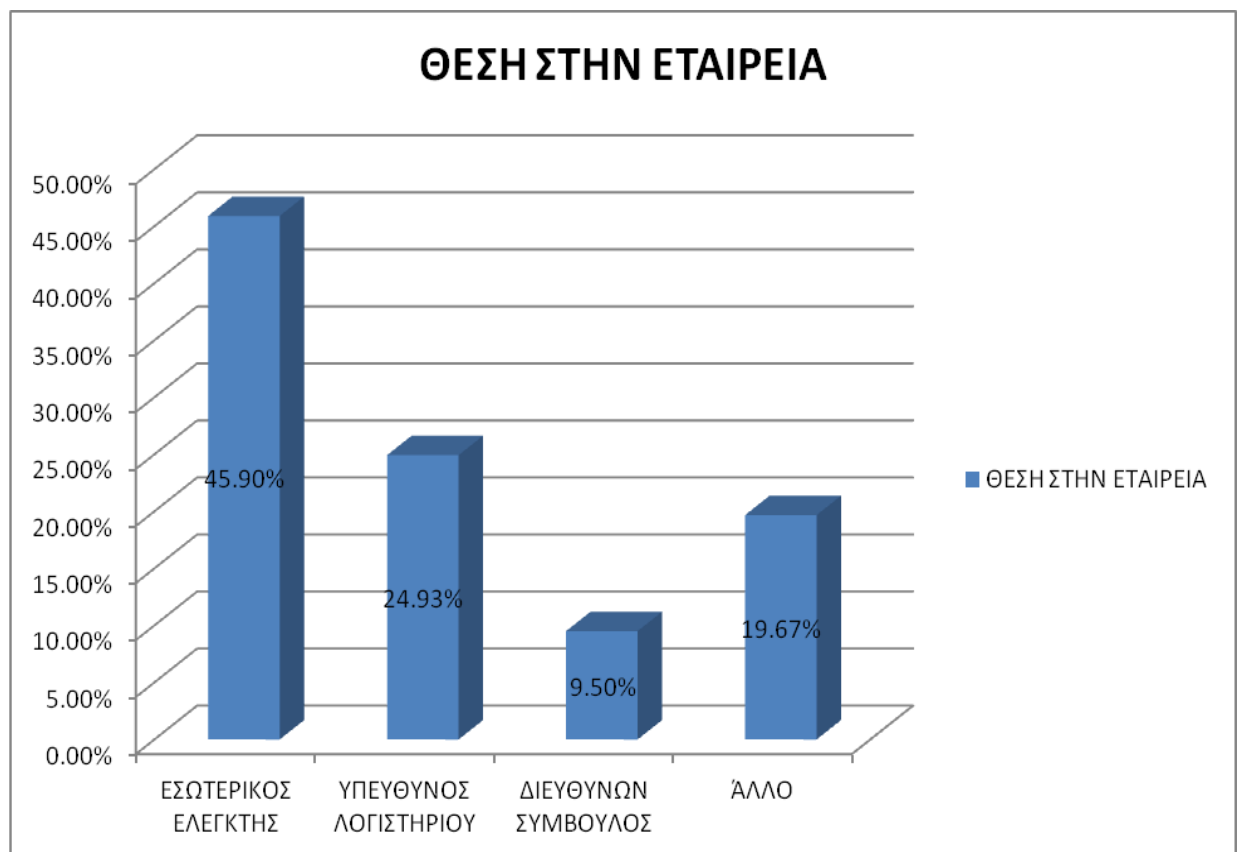
Η 5^η ερώτηση εξετάζει τη θέση που έχουν στην εταιρεία τα άτομα που μας απάντησαν στο ερωτηματολόγιο. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

		Frequency	Percent
Valid	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΚΤΗΣ	62	45.9
	ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟΥ	34	24.93
	ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	13	9.5
	ΆΛΛΟ	26	16.97
	TOTAL	135	100.0

Πίνακας 5: Πίνακας ποσοστών για τη θέση των ερωτηθέντων στην εταιρεία που εργάζονται.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον πίνακα, το 45,9% είναι εσωτερικοί ελεγκτές σε επιχειρήσεις, το 24,93% είναι υπεύθυνοι λογιστηρίου, το 9,5% είναι διευθύνων σύμβουλοι και το 16,97% κατέχουν κάποια άλλη θέση στην εταιρεία την οποία δεν μας διευκρίνισαν.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 5:

Εικόνα 5: Διάγραμμα για την θέση των ερωτηθέντων στην εταιρεία που εργάζονται.

4.2.2 ΑΠΑΤΗ ΣΤΟΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ

Η 6^η ερώτηση εξετάζει σε ποιο βαθμό οι επενδυτές αναμένουν ότι θα διαπιστωθεί ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

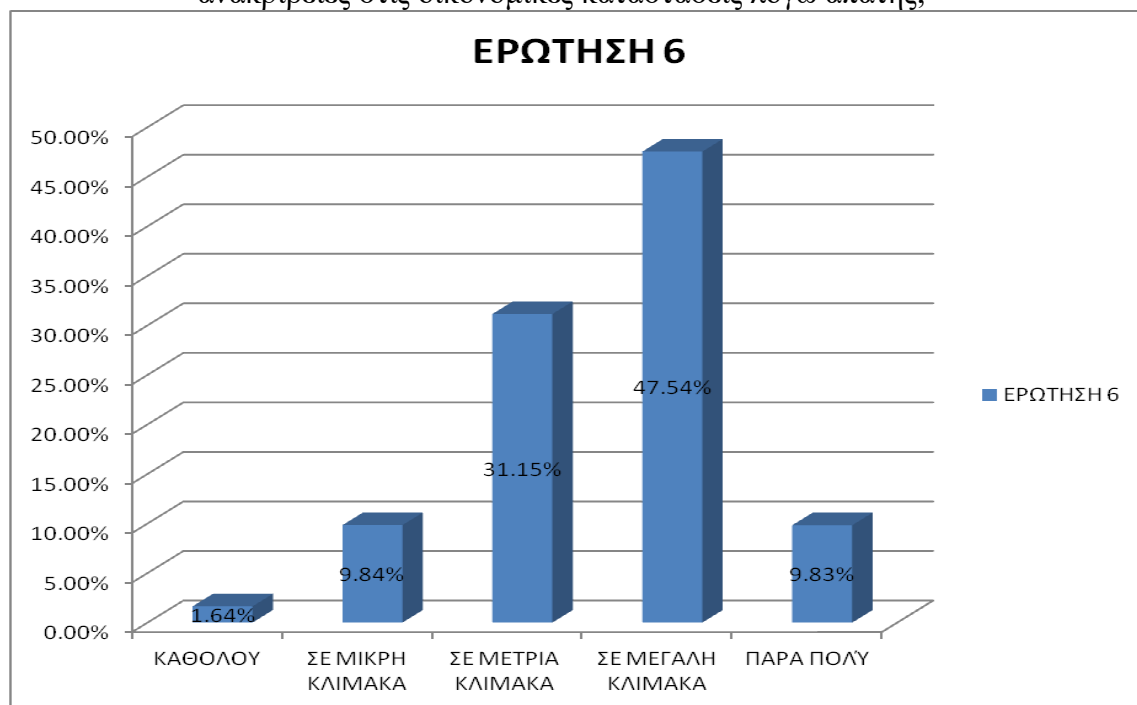
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1.64
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	13	9.84
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	42	31.15
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	64	47.54
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	14	9.83
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 6: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 6.

Βάση του πίνακα λοιπόν, θα δούμε πως το 1,64% δεν το πιστεύουν, το 9,84% το πιστεύει σε μία μικρή κλίμακα, το 31,15% σε μέτρια κλίμακα, το 47,54% σε μεγάλη κλίμακα, ενώ το 9,83% αναμένει απόλυτα ότι θα διαπιστωθούν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 6:

Ερώτηση 6: Σε ποιο βαθμό οι επενδυτές αναμένουν ότι θα διαπιστωθούν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης;

Εικόνα 6: Διάγραμμα για την ερώτηση 6.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 7^η ερώτηση εξετάζει σε ποιο βαθμό πρέπει να διενεργείται πλήρως εξωτερικός έλεγχος, ακόμα και σε μία ελεγκτική εταιρεία έτσι ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα εταιρικών σκανδάλων. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

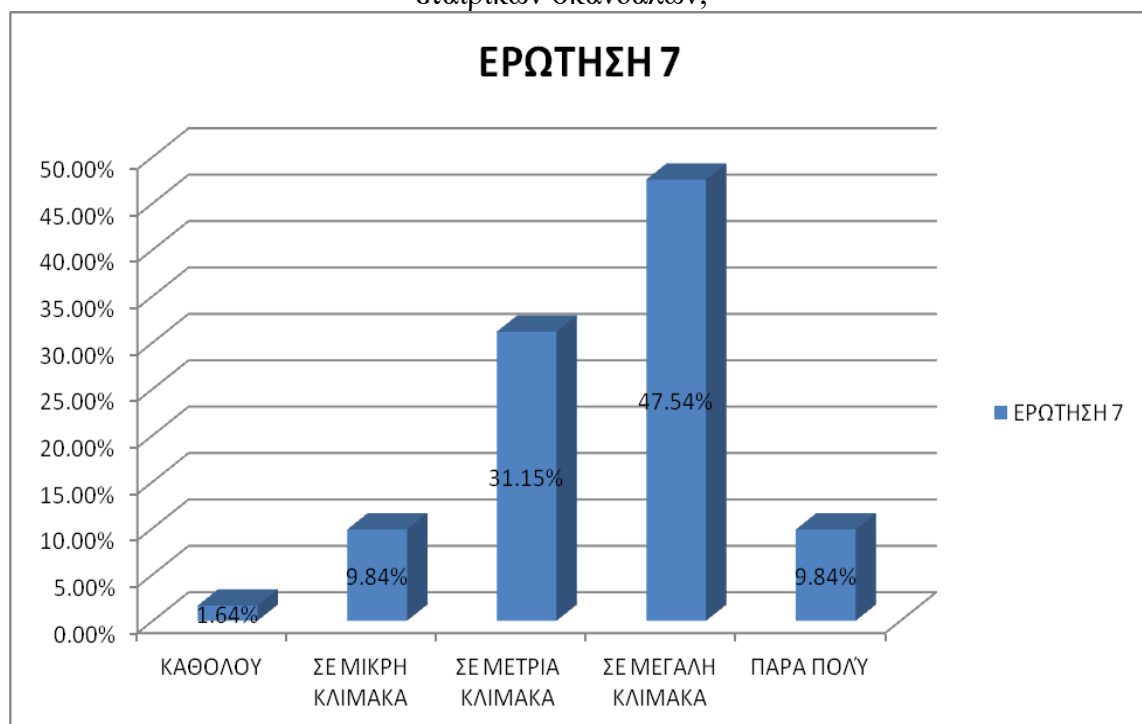
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1.64
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	13	9.84
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	42	31.15
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	64	47.54
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	14	9.84
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 7: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 7.

Βάση του πίνακα, λοιπόν, που ακολουθεί βλέπουμε πως το 9,84% συμφωνεί σε μικρή κλίμακα, το 31,15% σε μέτρια κλίμακα, το 47,54% σε μεγάλη κλίμακα και το 9,84% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 7:

Ερώτηση 7: Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι θα πρέπει να διενεργείται πλήρως εξωτερικός έλεγχος ακόμα και σε μία ελεγκτική εταιρεία έτσι ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα εταιρικών σκανδάλων;

Εικόνα 7: Διάγραμμα για την ερώτηση 7.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 8^η ερώτηση αναλύει το γεγονός αν έχει παρατηρηθεί φαινόμενο ατασθαλίας-εταιρικού σκανδάλου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

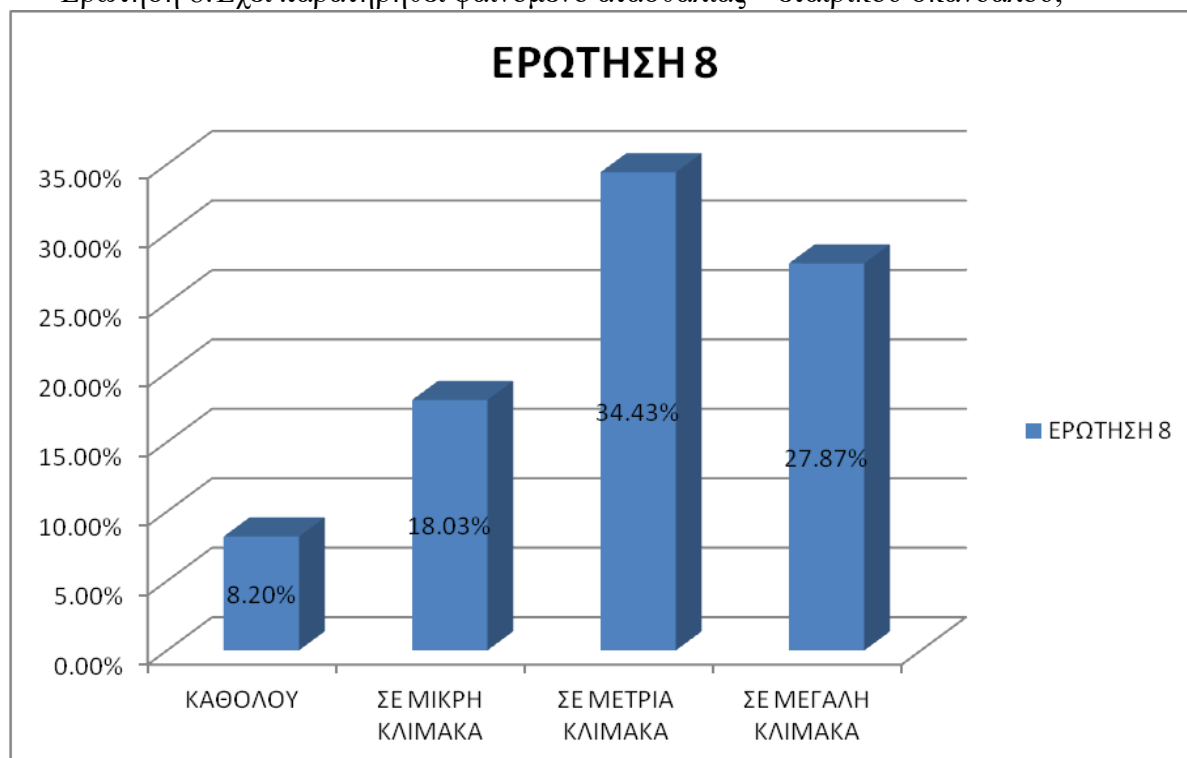
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	11	8.20
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	24	18.03
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	46	34.43
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	13	9.84
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	3	1.64
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 8: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 8.

Σύμφωνα με τον πίνακα , παρατηρούμε πως το 8,20% δεν έχει παρατηρήσει κάποιο τέτοιο φαινόμενο, το 18,03% σε μικρή κλίμακα , το 34,43% σε μέτρια κλίμακα το 27,87% σε μεγάλη κλίμακα και το 9,84% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 8:

Ερώτηση 8: Έχει παρατηρηθεί φαινόμενο ατασθαλίας – εταιρικού σκανδάλου;

Εικόνα 8: Διάγραμμα για την ερώτηση 8.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 9^η ερώτηση ερευνά αν ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου μπορεί να προλάβει την απάτη. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

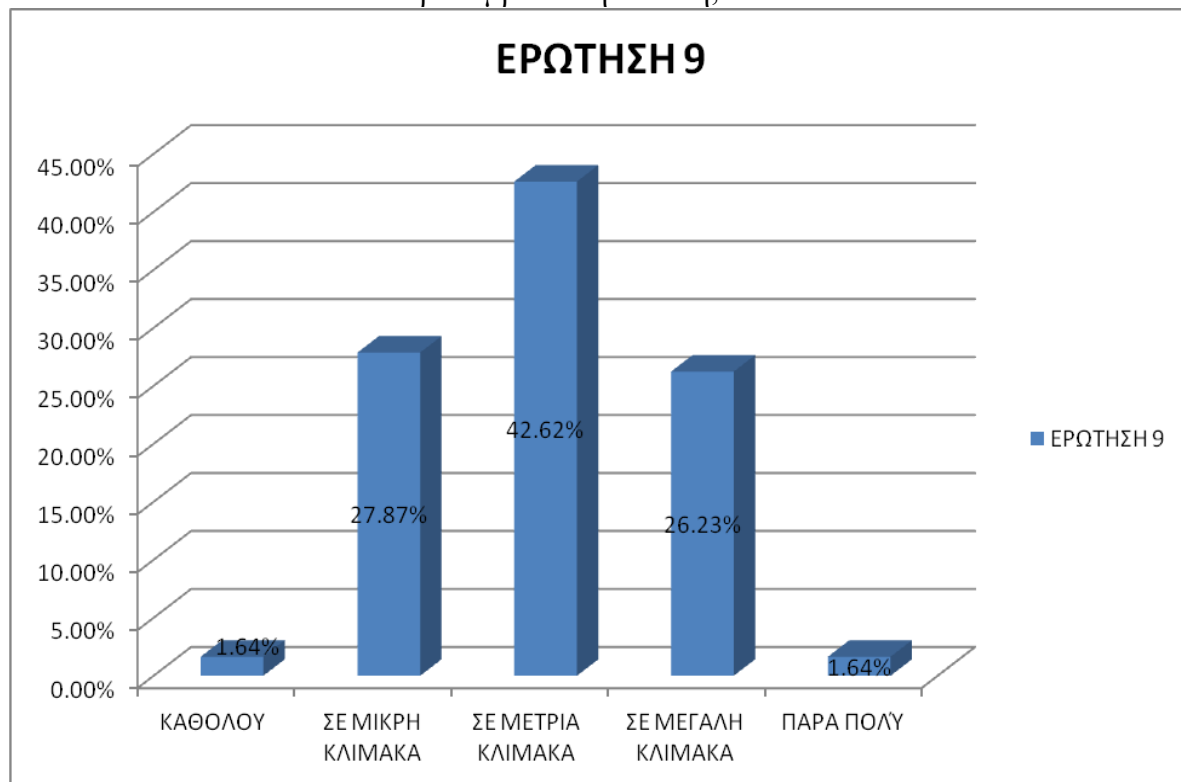
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1.64
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	58	42.62
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	35	26.23
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	2	1.64
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 9: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 9.

Ποσοστό 27,87% πιστεύει σε μικρή κλίμακα , 42,62% σε μέτρια κλίμακα, 26,23% σε μεγάλη κλίμακα και 1,64% πάρα πολύ. Οι υπόλοιποι λοιπόν, πιστεύουν ξεκάθαρα πως ο εσωτερικός έλεγχος είναι αποτελεσματικός και πραγματικά προλαμβάνει την απάτη και την αντιμετωπίζει όταν εμφανιστεί. Νοιώθουν επομένως πως υπάρχει μια ασπίδα προστασίας που προστατεύει και τους ίδιους.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 9:

Ερώτηση 9: . Σε ποιο βαθμό μπορεί ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου να προλαμβάνει την απάτη;

Εικόνα 9: Διάγραμμα για την ερώτηση 9.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 10^η ερώτηση εξετάζει αν θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον εσωτερικό έλεγχο κάποιος που θα διέπραττε οποιαδήποτε μορφή απάτης. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

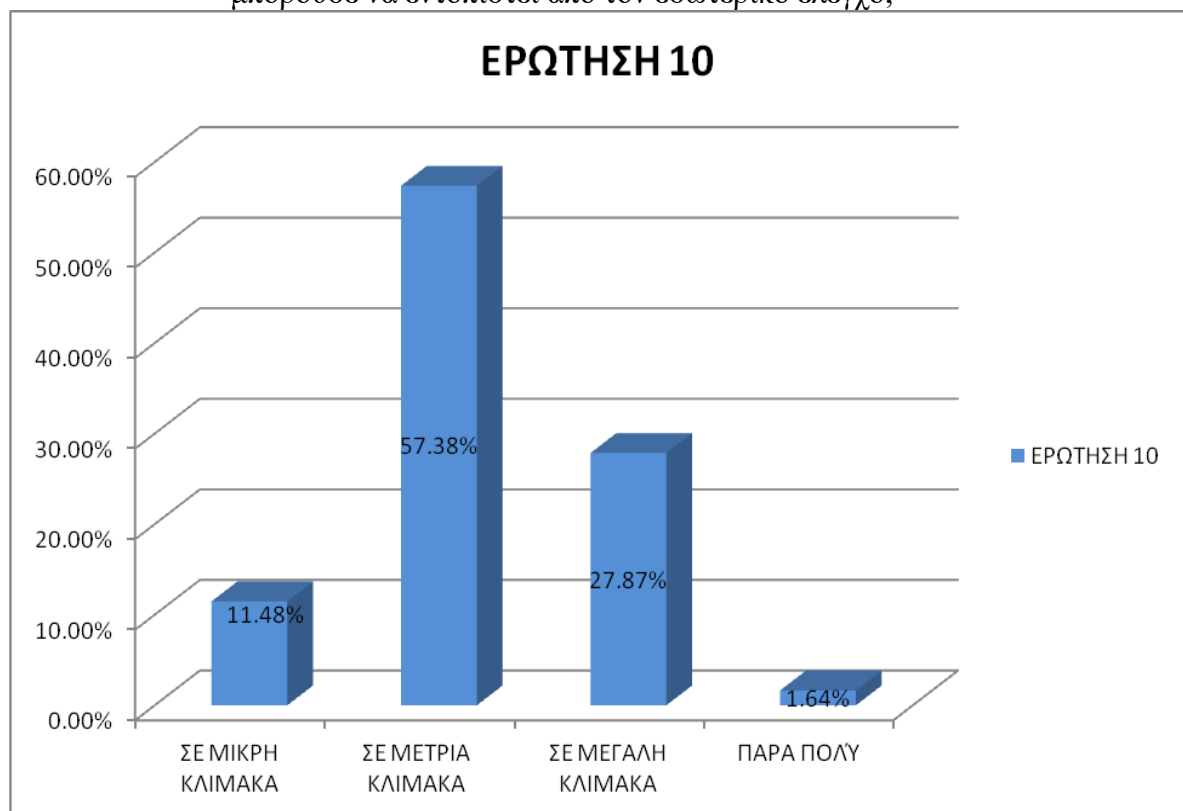
	Frequency	Percent
Valid ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	15	11.48%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	77	57.38%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	2	1.64%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	3	1.64%
TOTAL	135	100.0%

Πίνακας 10: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 10.

Όπως θα δούμε και στον πίνακα παρακάτω, υπάρχει πλειοψηφία δηλαδή το 85,25% θεωρεί πως θα μπορούσε να εντοπιστεί κάποια απάτη σε μέτρια και μεγάλη κλίμακα, το 1,64% πάρα πολύ και το 11,48% σε μικρή κλίμακα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 10:

Ερώτηση 10: Σε ποιο βαθμό αν κάποιος διέπραττε οποιαδήποτε μορφή απάτης θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον εσωτερικό έλεγχο;

Εικόνα 10: Διάγραμμα για την ερώτηση 10.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 11^η ερώτηση ερευνά κατά πόσο τα αδύναμα συστήματα εσωτερικού ελέγχου δημιουργούν ευκαιρίες για απάτη. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

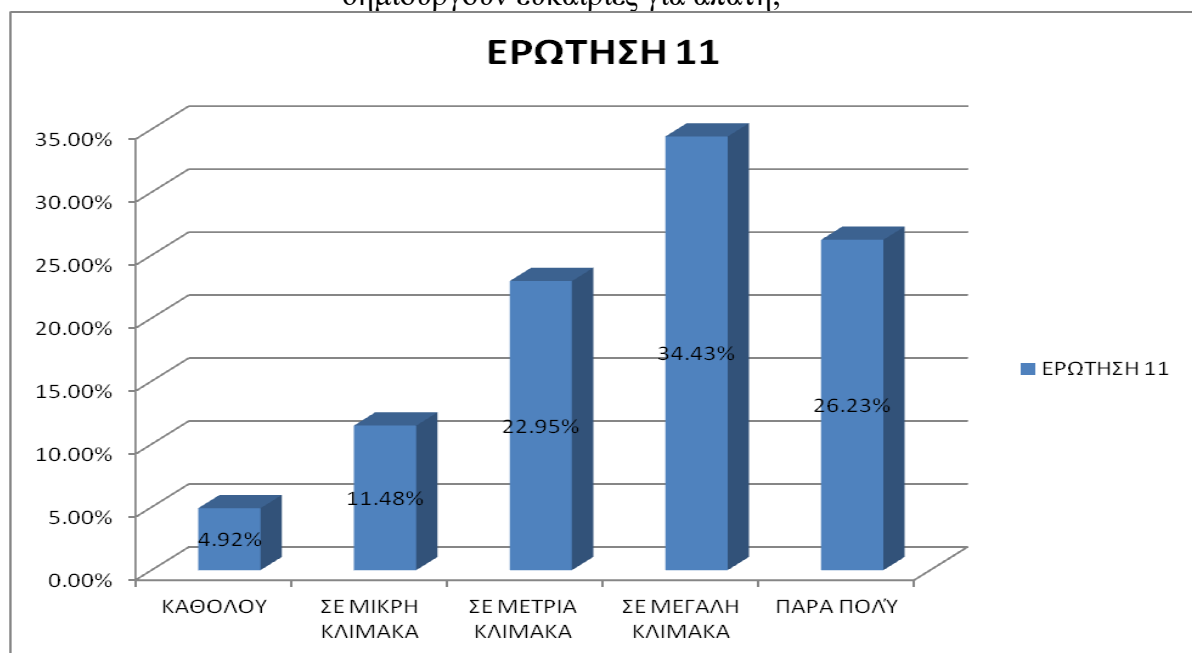
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	7	4.92
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	15	11.48
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	31	22.95
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	46	34.43
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	36	26.23
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 11: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 11.

Ποσοστό 4,92% των ερωτηθέντων πιστεύει καθόλου, 11,48% σε μικρή κλίμακα, 22,95% σε μέτρια κλίμακα, ποσοστό 34,43% σε μεγάλη κλίμακα και 26,23% πάρα πολύ. Οι απαντήσεις και απόψεις σε αυτή την ερώτηση είναι διχασμένες όπως παρατηρείται στα αποτελέσματα. Πιθανόν τα αδύναμα συστήματα εσωτερικού ελέγχου να μην θεωρηθούν κίνητρο ή ευκαιρία για να διαπραχτεί απάτη, ωστόσο θεωρείται από του υπαλλήλους πως εφόσον κάποιος έχει ροπή προς την απάτη, τα αδύναμα συστήματα τον ευνοούν κατά την εκτέλεση της απατηλής πράξης.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 11:

Ερώτηση 11: Σε ποιο βαθμό τα αδύναμα συστήματα εσωτερικού ελέγχου δημιουργούν ευκαιρίες για απάτη;

Εικόνα 11: Διάγραμμα για την ερώτηση 11.

4.2.3 ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ

Η 12^η ερώτηση εξετάζει αν υπάρχει η απαραίτητη επαγγελματική επιμέλεια κατά τη διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

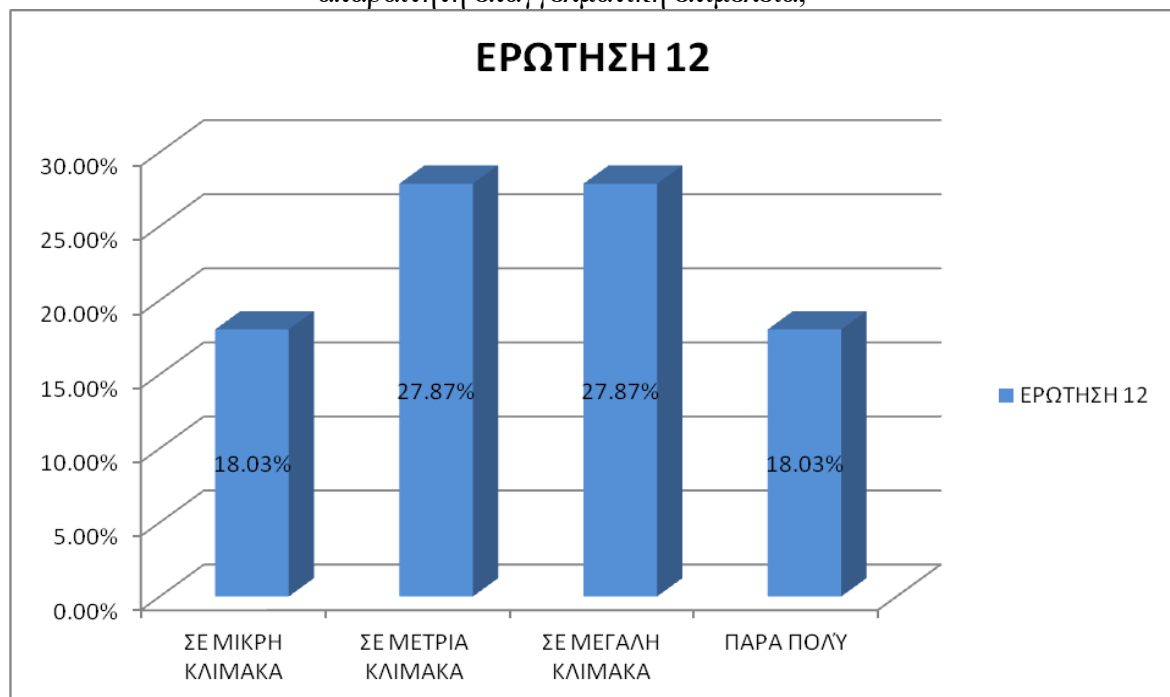
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	7	4.92
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	24	18.03
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	24	18.03
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	4	3.28
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 12: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 12.

Βλέπουμε στον πίνακα πως οι περισσότεροι ερωτηθέντες συμφωνούν σε μέτρια και μεγάλη κλίμακα με το ίδιο ποσό δηλαδή 27,87%. Από την άλλη μεριά ,όμως, υπάρχει ένα ποσοστό ικανοποιητικό 18,03% που συμφωνεί σε μικρή κλίμακα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 12:

Ερώτηση 12: Σε ποιο βαθμό κατά τη διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου υπάρχει η απαραίτητη επαγγελματική επιμέλεια;

Εικόνα 12: Διάγραμμα για την ερώτηση 12.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 13^η ερώτηση ερευνά σε πιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται σε έκτακτες περιπτώσεις. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

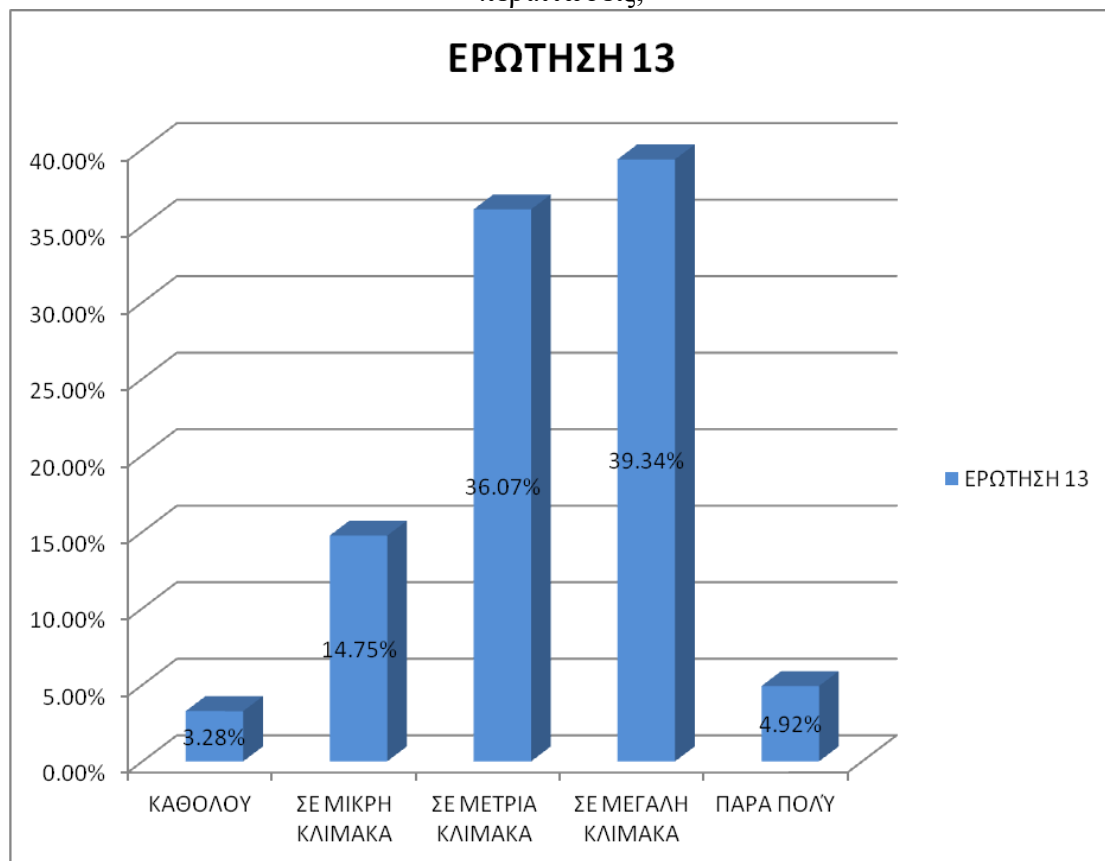
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	4	3.28%
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	20	14.75%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	49	36.07%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	53	39.34%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	7	4.92%
ΔΕΝ ΑΠΑΝΤΗΣΑΝ	2	1.64%
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 13: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 13.

Ποσοστό 4,92% πιστεύει πως είναι πάρα πολύ , το 39,34 % σε μεγάλη κλίμακα , το 36,07% σε μέτρια κλίμακα ενώ το 14,75% σε μικρή κλίμακα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 13:

Ερώτηση 13: Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται σε έκτακτες περιπτώσεις;

Εικόνα 13: Διάγραμμα για την ερώτηση 13.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 14^η ερώτηση προσπαθεί να απαντήσει στον αν η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου λειτουργεί αποδοτικά όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων και την αντιμετώπισή τους. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

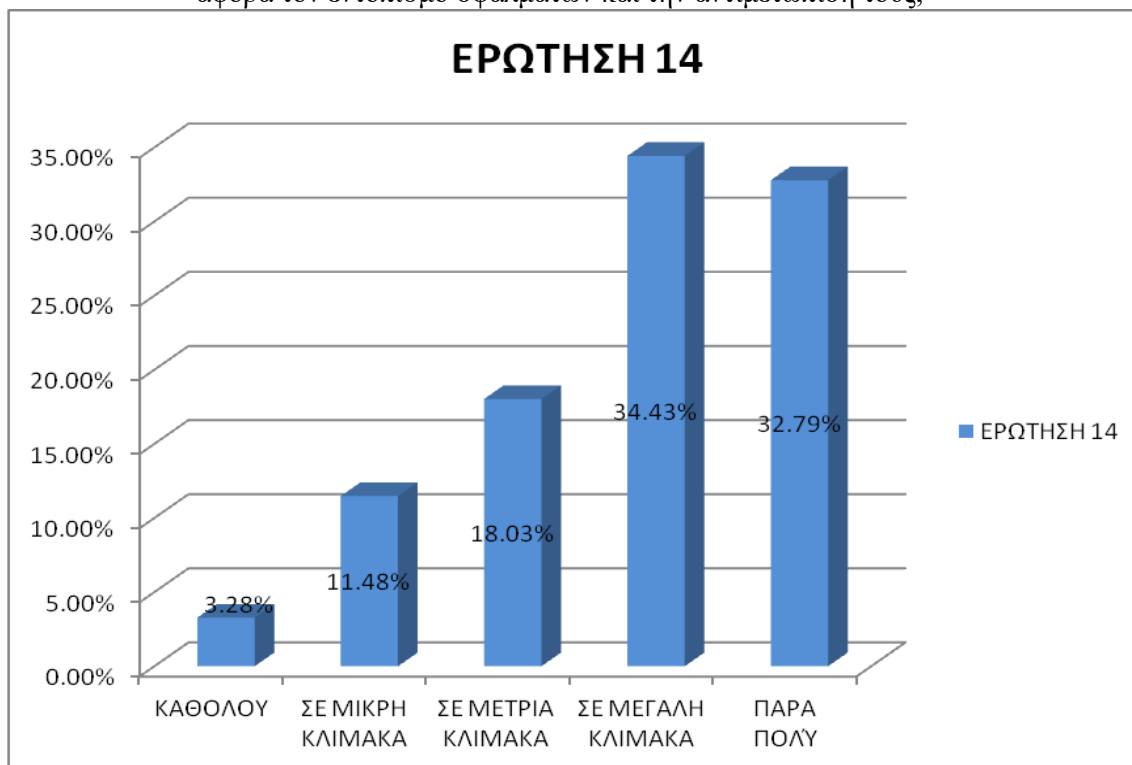
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	4	3.28
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	15	11.48
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	26	18.03
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	46	34.43
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	44	32.79
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 14: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 14.

Ποσοστό 18,03% συμφωνεί σε μέτρια κλίμακα, το 34,43% σε μεγάλη κλίμα ενώ μόλις το 3,28% καθόλου. Παρακάτω φαίνονται ολοκληρωμένα τα αποτελέσματα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 14:

Ερώτηση 14: Σε ποιο βαθμό η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου λειτουργεί αποδοτικά όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων και την αντιμετώπισή τους;

Εικόνα 14: Διάγραμμα για την ερώτηση 14.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 15^η ερώτηση ερευνά αν παρέχονται πληροφορίες άμεσα από τους εργαζόμενους στους εσωτερικούς ελεγκτές. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

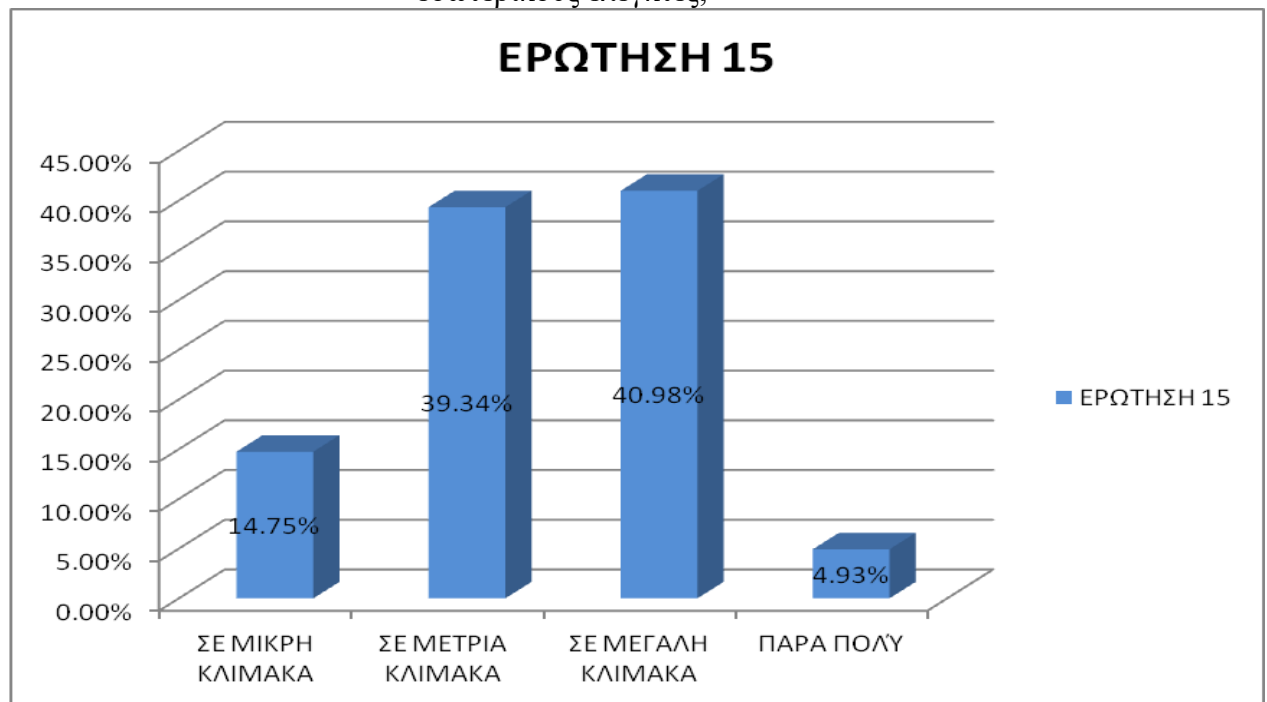
	Frequency	Percent
Valid ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	20	14.75
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	53	39.34
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	55	40.98
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	7	4.93
TOTAL	69	100.0

Πίνακας 15: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 15.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων, 40.98% συμφωνεί σε μεγάλη κλίμακα, το 4.93% πάρα πολύ και το 39.34% σε μέτρια κλίμακα. Σύμφωνα με τις απαντήσεις παρατηρούμε πως υπάρχει ένας διχασμός. Η πλειοψηφία θεωρεί πως πρέπει να υπάρχει μία συνεργασία έτσι ώστε το έργο να είναι πιο εύκολο από την άλλη όμως υπάρχει ένα αρκετά σημαντικό ποσοστό που δεν είναι και βέβαιο για το αν πρέπει να παρέχονται ή όχι πληροφορίες στους εσωτερικούς ελεγκτές. Αυτό μπορούμε να το δούμε και στον παραπάνω πίνακα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 15:

Ερώτηση 15: Παρέχονται πληροφορίες άμεσα από τους εργαζόμενους στους εσωτερικούς ελεγκτές;

Εικόνα 15: Διάγραμμα για την ερώτηση 15.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 16^η ερώτηση αναφέρεται στο κατά πόσο πιστεύουν οι εργαζόμενοι πως ο εσωτερικός έλεγχος δρα ανεξάρτητα και αμερόληπτα. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

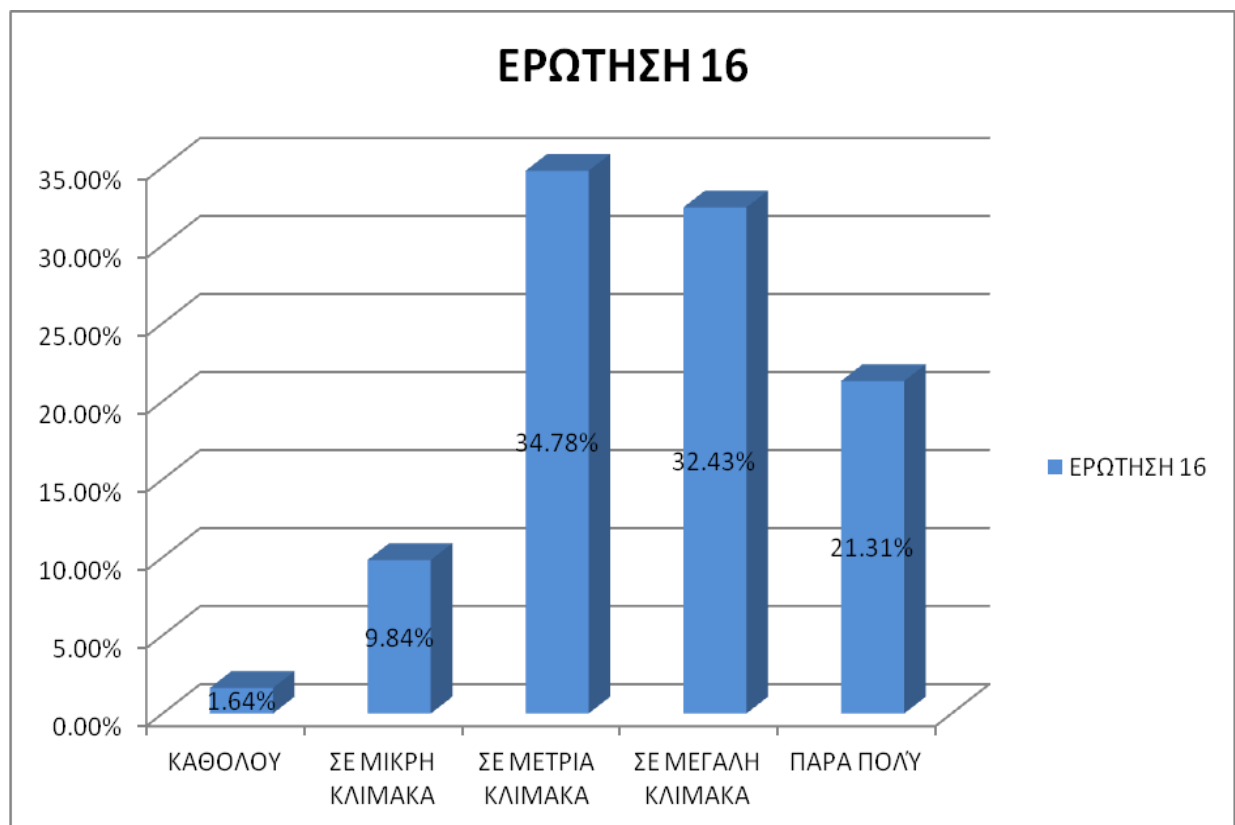
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1.64
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	13	9.84
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	47	34.78
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	44	32.43
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	29	21.31
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 16: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 16.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων, το 1.64% θεωρεί καθόλου, 9.84% σε μικρή κλίμακα, 34.78% σε μέτρια κλίμακα, 32.43% σε μεγάλη κλίμακα και 21,31% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 16:

Ερώτηση 16: Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής δρα ανεξάρτητα και αμερόληπτα;

Εικόνα 16: Διάγραμμα για την ερώτηση 16.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 17^η ερώτηση ερευνά εάν το προσωπικό του τμήματος εσωτερικού ελέγχου είναι έμπειρο και εξειδικευμένο. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

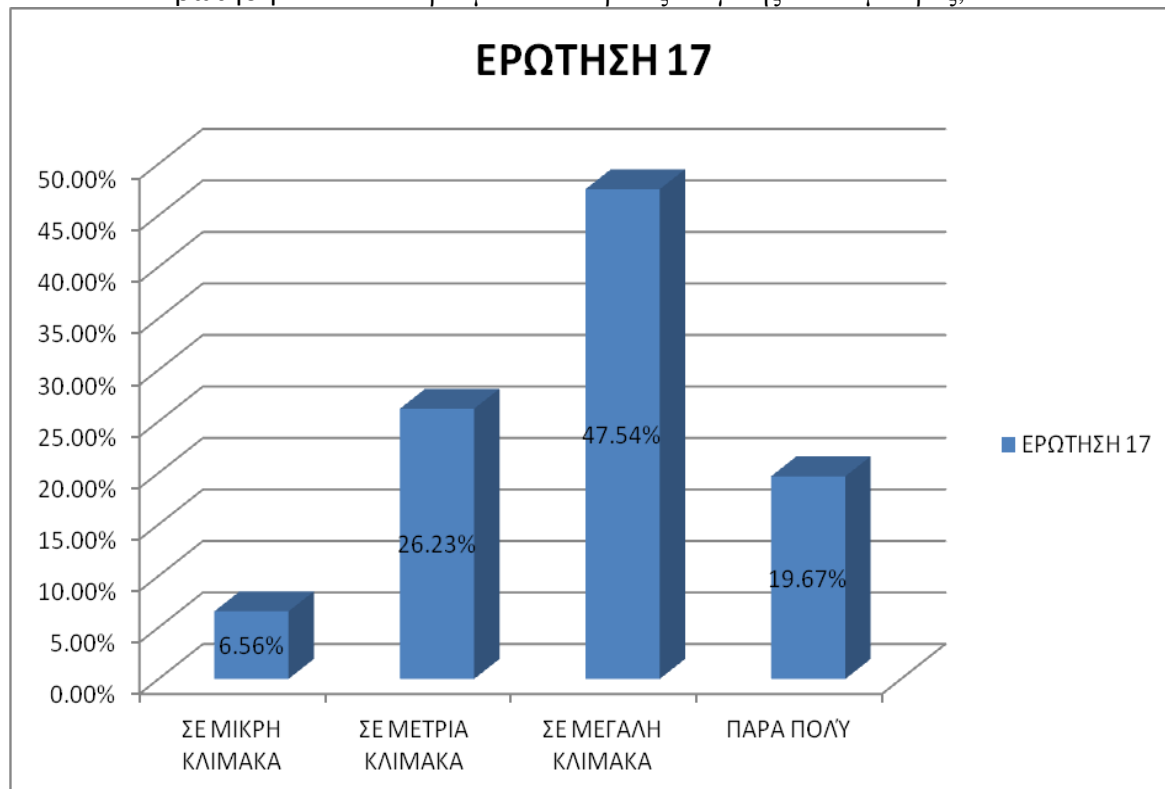
	Frequency	Percent
Valid ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	9	6.56
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	35	26.23
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	64	47.54
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	27	19.67
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 17: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 17.

Ποσοστό 6.56% των ερωτηθέντων πιστεύει πως είναι σε μικρή κλίμακα, το 26.23% σε μέτρια κλίμακα, το 47.54% σε μεγάλη κλίμακα και ποσοστό 19.67% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 17:

Ερώτηση 17: Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής είναι έμπειρος;

Εικόνα 17: Διάγραμμα για την ερώτηση 17.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 18^η ερώτηση εξετάζει σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής έχει γνώσεις. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

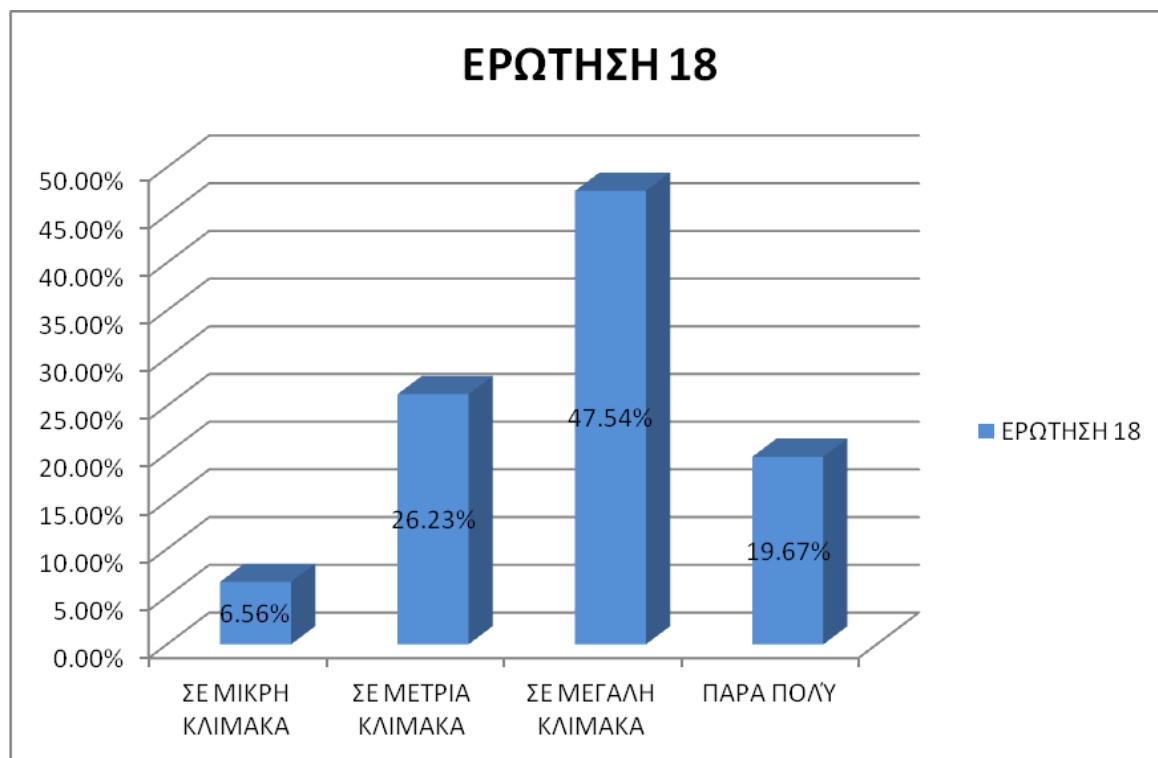
	Frequency	Percent
Valid ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	9	6.56%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	35	26.23%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	64	47.54%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	27	19.67%
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 18: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 18.

Σύμφωνα , με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως το 19.67% απαντάει πάρα πολύ , το 47.54% σε μεγάλη κλίμακα , το 26.23% σε μέτρια κλίμακα ,ενώ ένα μικρό ποσοστό 6.56% σε μικρή κλίμακα.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 18:

Ερώτηση 18: Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής έχει γνώσεις;

Εικόνα 18: Διάγραμμα για την ερώτηση 18.

4.2.4 ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ

Η 19^η ερώτηση εξετάζει αν αξιολογείτε η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με την απάτη από την αρμόδια Επιτροπή ελέγχου. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

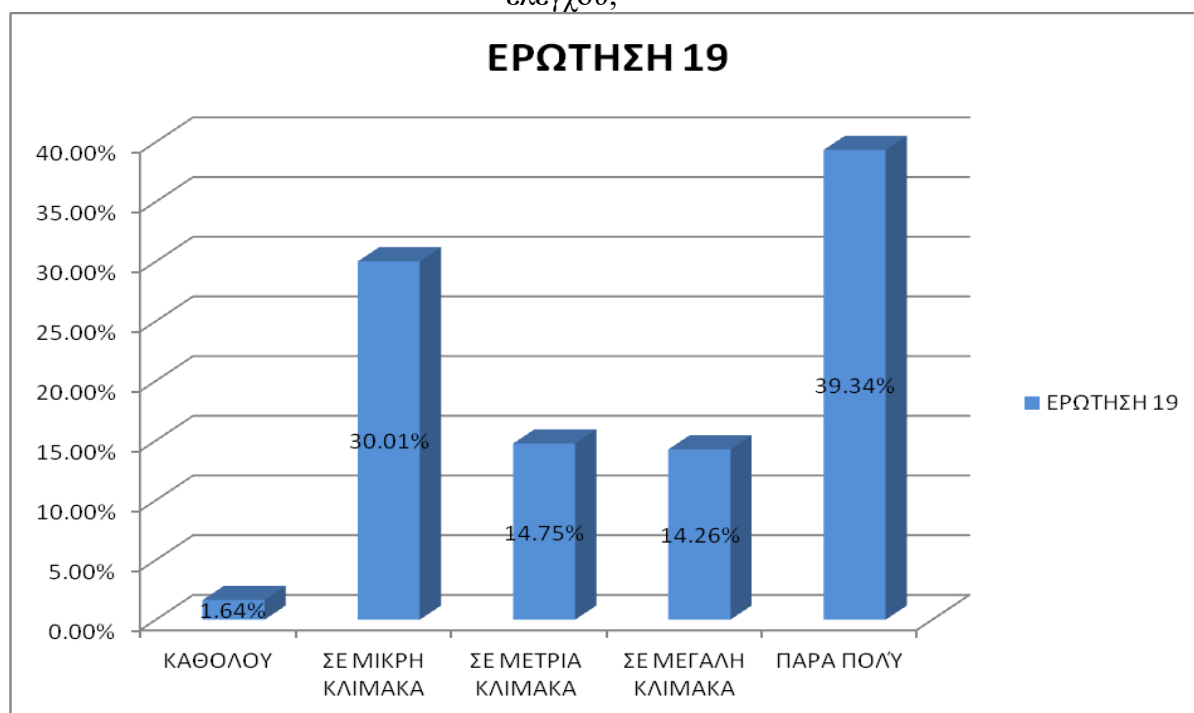
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	2	1.64%
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	41	30.01%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	20	14.75%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	19	14.26%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	53	39.34%
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 19: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 19.

Σύμφωνα , με τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε πως το 39,34% απαντάει πάρα πολύ , το 14,26% σε μεγάλη κλίμακα , το 14,75% σε μέτρια κλίμακα ,ενώ ένα μικρό ποσοστό 1,64% καθόλου.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 19:

Ερώτηση 19: Σε ποιο βαθμό αξιολογείται η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με την απάτη από αρμόδια Επιτροπή ελέγχου;

Εικόνα 19: Διάγραμμα για την ερώτηση 19.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 20^η ερώτηση αναλύει εάν επανελέγχεται δειγματοληπτικά το ελεγκτικό έργο επιθεωρητών από άλλα άτομα της επιτροπής ελέγχου που δεν συμμετείχαν στον αρχικό έλεγχο. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

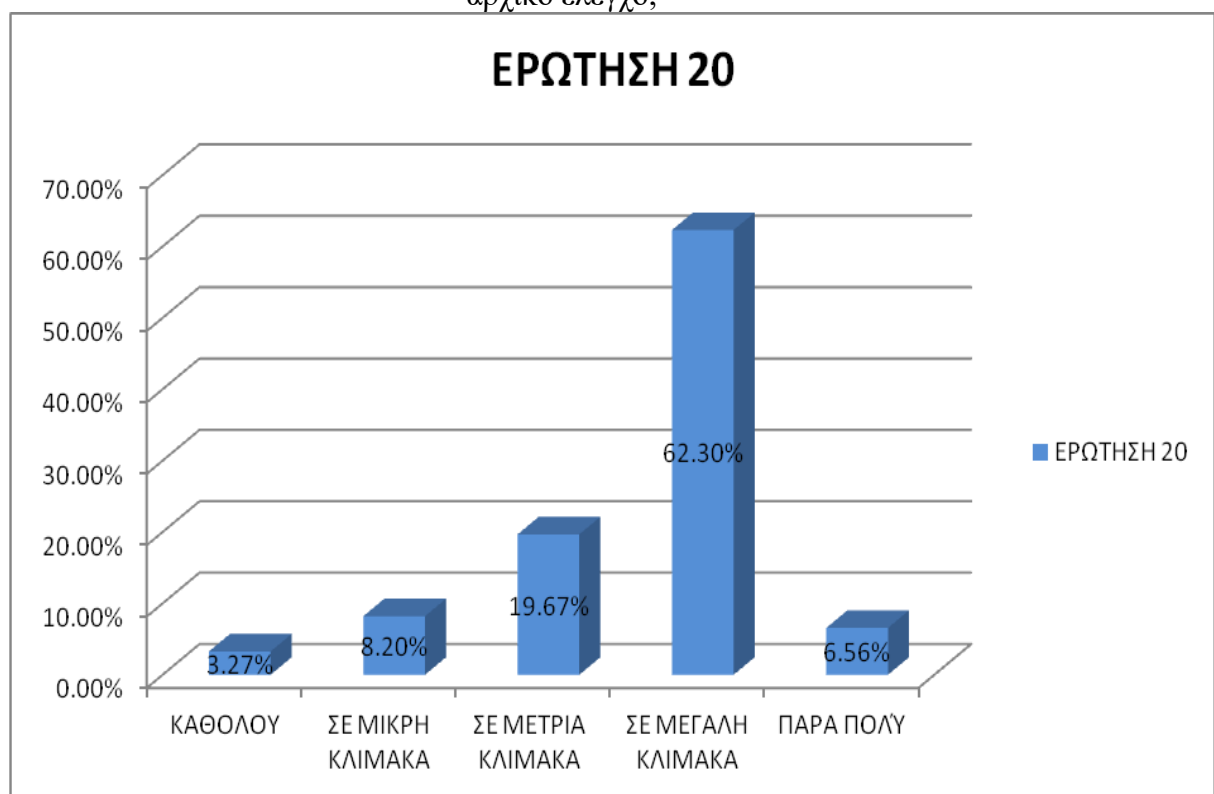
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	4	3.27%
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	11	8.20%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	27	19.67%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	84	62.30%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	9	6.56%
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 20: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 20.

Σύμφωνα με τον πίνακα βλέπουμε πως το 19,67% συμφωνεί σε μέτρια κλίμακα, το 3,27% καθόλου, ενώ μόλις το 6,56% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 20:

Ερώτηση 20: Σε ποιο βαθμό επανελέγχεται δειγματοληπτικά το ελεγκτικό έργο επιθεωρητών από άλλα άτομα της επιτροπής ελέγχου που δεν συμμετείχαν στον αρχικό έλεγχο;

Εικόνα 20: Διάγραμμα για την ερώτηση 20.

4.2.5 ΣΥΜΒΟΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ

Η 21^η ερώτηση μελετά αν υπάρχουν τα σωστά πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

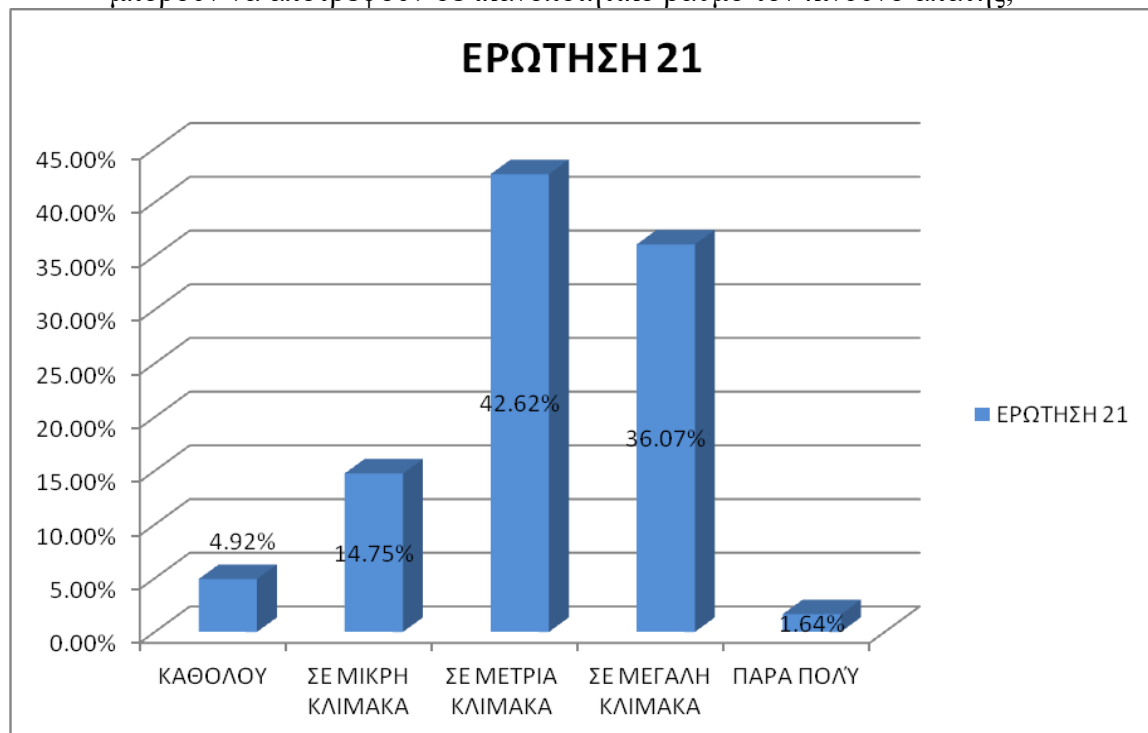
	Frequency	Percent
Valid ΚΑΘΟΛΟΥ	7	4.92
ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	20	14.75
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	58	42.62
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	48	36.07
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	2	1.64
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 21: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 21.

Το μεγαλύτερο ποσοστό 78,69% θεωρεί πως υπάρχουν τα σωστά πληροφοριακά συστήματα από μέτρια κλίμακα έως μεγάλη.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 21:

Ερώτηση 21: . Σε ποιο βαθμό υπάρχουν τα σωστά πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Εικόνα 21: Διάγραμμα για την ερώτηση 21.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Η 22^η ερώτηση αναλύει εάν οι σωστές διαδικασίες μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης. Τα αποτελέσματα φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

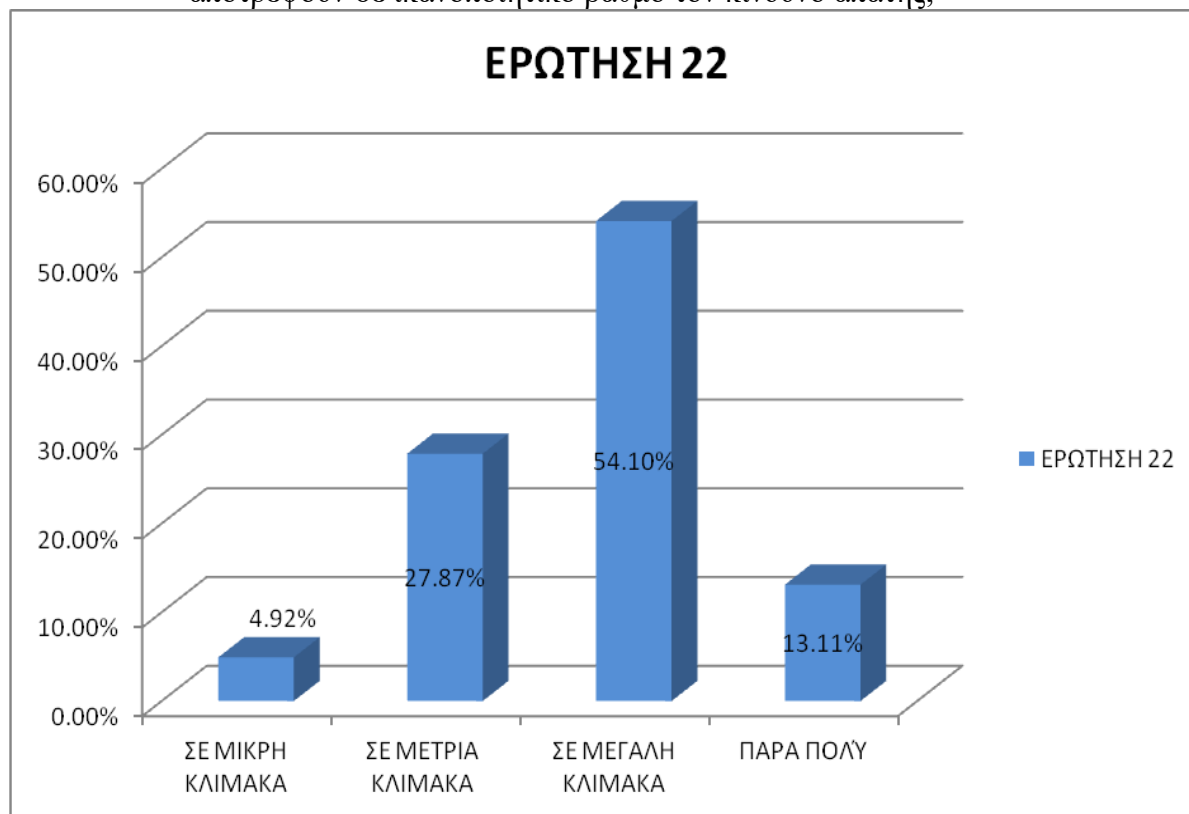
	Frequency	Percent
Valid ΣΕ ΜΙΚΡΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	7	4.92%
ΣΕ ΜΕΤΡΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ	38	27.87%
ΣΕ ΜΕΓΑΛΗ ΚΛΙΜΑΚΑ	73	54.10%
ΠΑΡΑ ΠΟΛΥ	18	13.11%
TOTAL	135	100.0

Πίνακας 22: Πίνακας ποσοστών για την ερώτηση 22.

Σύμφωνα με τον πίνακα βλέπουμε πως το 54,10% συμφωνεί σε μεγάλη κλίμακα , το 27,87% σε μέτρια κλίμακα , το 4,92% σε μικρή κλίμακα και το 13,11% πάρα πολύ.

Τα αποτελέσματα εμφανίζονται και διαγραμματικά με την εικόνα 22:

Ερώτηση 22: Σε ποιο βαθμό υπάρχουν οι σωστές διαδικασίες που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Εικόνα 22: Διάγραμμα για την ερώτηση 22.

4.3 ΔΕΙΚΤΗΣ Cronbach (Cronbach's alpha)

Προκειμένου να πραγματοποιηθεί έλεγχος της εσωτερικής συνέπειας των τιμών χρησιμοποιήθηκε ο συντελεστής αξιοπιστίας Cronbach alpha. Στη μέθοδο αυτή μετράται η εσωτερική σταθερότητα ενός τεστ. Ο δείκτης συνάφειας άλφα του Cronbach συγκρίνει τη διακύμανση της συνολικής βαθμολογίας του τεστ, με άλλα λόγια το άθροισμα των διακυμάνσεων όλων των ερωτήσεων με κάθε μια ερώτηση ξεχωριστά. Σκοπός της μεθόδου είναι να μεγιστοποιήσει ή να μετρήσει την εσωτερική σταθερότητα του τεστ. Αυτό επιτυγχάνεται με τον υπολογισμό του συντελεστή άλφα του Cronbach συμπεριλαμβάνοντας ή όχι κάθε ερώτηση. Οι δείκτες αξιοπιστίας παρέχουν μία εκτίμηση του ποσοστού της κοινής διακύμανσης μεταξύ του παρατηρούμενου και του πραγματικού σκορ.

1-αξιοπιστία = η διακύμανση του σφάλματος της μέτρησης που πραγματοποιήθηκε

Ένας από τους ευρέως χρησιμοποιούμενους δείκτες αξιοπιστίας είναι αυτός που υπολογίστηκε από τον Cronbach (1951) και ονομάζεται Cronbach's α (alpha), ή δείκτης εσωτερικής συνάφειας (internal consistency coefficient). Η εκτίμηση αυτή γίνεται με βάση τις συσχετίσεις μεταξύ των items της κλίμακας:

$$\text{Cronbach's alpha} = \frac{a}{(a-1)} * (1 - a(a+2b))$$

a = αριθμός items

b = άθροισμα των συσχετίσεων μεταξύ των items

Ενδεικτικές τιμές αξιοπιστίας:

< 0.6 η κλίμακα είναι αναξιόπιστη

0.6 το ελάχιστο αποδεκτό όριο (μη αποδεκτό για κλίμακες με πολλά items)

0.7 επαρκές, αλλά όχι καλό

0.8 καλύτερο

0.95 πολύ υψηλή αξιοπιστία (μάλλον σπάνιο)

Στην περίπτωση που ο συντελεστής είναι μεγαλύτερος όταν μια ερώτηση παραλείπεται, τότε αυτή απορρίπτεται. Αποφασίσαμε να ελέγξουμε τη σταθερότητα του ερωτηματολογίου τόσο συνολικά (συνολικό ερωτηματολόγιο) όσο και κατά ομάδες (περιβαλλοντικός έλεγχος, αξιολόγηση κινδύνου, δραστηριότητας ελέγχου, πληροφόρηση και επικοινωνία, παρακολούθηση ελέγχου και απάτη).

Κατηγορία	Cronbach's alpha
1. Συνολικό Ερωτηματολόγιο	0,912
2. Απάτη	0,702
3. Εσωτερικός Έλεγχος	0,767
4. Επιτροπή Ελέγχου	0,710
5. Πληροφοριακά Συστήματα	0,807

Παρατηρούμε ότι η συνοχή των κατηγοριών είναι ικανοποιητική σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις για το γεγονός ότι η ελάχιστη επιτρεπτή τιμή είναι 0,65. Επομένως, έχουμε πλήρη αξιοπιστία του ερωτηματολογίου όσο και της έρευνας μας.

4.4 ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΥΣΧΕΤΙΣΕΩΝ

Η ανάλυση συσχετίσεων χρησιμοποιείται έτσι ώστε να εξετάσουμε αν υπάρχει κάποια αμφίδρομη σχέση μεταξύ ενός ζεύγους μεταβλητών. Η συσχέτιση μπορεί να είναι θετική, αρνητική ή μηδενική. Ο εντοπισμός της συσχέτισης αλλά και της στατιστικής σημαντικότητας της γίνεται βάσει του στατιστικού ελέγχου του Pearson. Συγκεκριμένα, αν η συσχέτιση είναι μεταξύ 0,01-0,30 τότε η συσχέτιση είναι ασθενής, αν είναι μεταξύ 0,31-0,60 τότε είναι μέτρια, αν είναι από 0,61-0,99 είναι ισχυρή και αν είναι 1 είναι απόλυτα ισχυρή. Από την άλλη, η στατιστική

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

σημαντικότητα σχετίζεται με τη γενίκευση των αποτελεσμάτων του δείγματος προς το συνολικό πληθυσμό. Αυτό συμβαίνει αν η πιθανότητα (Sig) του στατιστικού ελέγχου είναι κάτω του 5% (απόρριψη της H_0 περί μη ύπαρξης συσχέτισης). Για την καλύτερη διευκόλυνση της έρευνας μας, δημιουργήσαμε τους ακόλουθους παράγοντες από τις ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν με τη χρήση του μαθηματικού μέσου όρου. Έτσι, δημιουργήθηκαν τέσσερις παράγοντες όσες και οι ομάδες μας. Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τους παράγοντες αυτούς.

Ανάλυση Συσχετίσεων		Απάτη	Εσωτερικός Έλεγχος	Επιτροπή Ελέγχου	Πληροφοριακά Συστήματα
Απάτη	Pearson	1			
Εσωτερικός Έλεγχος	Pearson	,631	1		
	Sig*	,000			
Επιτροπή Ελέγχου	Pearson	,590	,645	1	
	Sig	,000	,000		
Πληροφοριακά Συστήματα	Pearson	,554	,556	,569	1
	Sig	,000	,000	,000	

*95% διάστημα εμπιστοσύνης

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης συσχετίσεων δείχνει ότι υπάρχει στατιστικώς σημαντική συσχέτιση μεταξύ του ζεύγος των παραγόντων που παρουσιάζονται ακολούθως. Αυτό συμβαίνει επειδή η τιμή της πιθανότητα του ελέγχου (Sig-2 tailed) είναι κάτω από την κρίσιμη τιμή του 5% (διάστημα εμπιστοσύνης 95%). Έτσι συγκεκριμένα ανακαλύψαμε ότι υπάρχει ισχυρή θετική συσχέτιση (0,631) μεταξύ του εσωτερικού ελέγχου και της απάτης, της επιτροπής ελέγχου και της απάτης (0,645).

Επίσης, ανακαλύψαμε μέτρια θετική συσχέτιση μεταξύ της επιτροπής ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου (0,590), της απάτης και των πληροφοριακών

συστημάτων (0,554), των πληροφοριακών συστημάτων και της απάτης (0,566), της επιτροπής ελέγχου και των πληροφοριακών συστημάτων (0,569).

4.5 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΗΣ ΚΑΤΑ ΕΝΑ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑ (One-way ANOVA)

Η ανάλυση διακύμανσης κατά ένα παράγοντα δείχνει αν υπάρχει ισότητα των πληθυσμιακών μέσων μιας εξαρτημένης μεταβλητής (π.χ. οι απαντήσεις μιας ερώτησης) ή όχι αναφορικά με την ύπαρξη ενός ανεξάρτητου παράγοντα που έχει περισσότερες από δύο (2) βαθμίδες (π.χ. εισόδημα ή ηλικιακή ομάδα). Για να μπορούμε να υποστηρίξουμε ότι υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά ανάμεσα στα πληθυσμιακά μέσα μεταξύ ενός ζευγαριού μεταβλητών, πρέπει η πιθανότητα του στατιστικού ελέγχου να είναι κάτω του 5% (Απόρριψη H_0). Αντιθέτως, αν η πιθανότητα του στατιστικού ελέγχου είναι πάνω του 5% τότε αποδεχόμαστε τη μηδενική υπόθεση (H_0) περί ισότητας των πληθυσμιακών μέσων.

Στην περίπτωση μας εξετάστηκε αν υπάρχει διαφορά των πληθυσμιακών μέσων των εξαρτημένων μεταβλητών που σχετίζονται τις τέσσερις δημιουργημένες κατηγορίες (παράγοντες) αναφορικά με τους ανεξάρτητους παράγοντες όπως είναι το φύλο, η ηλικιακή ομάδα, και η εκπαίδευση. Ως εξαρτημένες μεταβλητές χρησιμοποιήσαμε τους παράγοντες που δημιουργήθηκαν.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

Φύλο

Ο πίνακας παρακάτω παρουσιάζει τα αποτελέσματα της ανάλυσης διακύμανσης όσον αφορά το φύλο και τους δημιουργούμενους παράγοντες.

ANOVA		
	F	Sig.
Απάτη	1,495	,226
Εσωτερικό έλεγχος	,642	,426
Επιτροπή ελέγχου	,017	,896
Πληροφοριακά συστήματα	,004	,953

*95% διάστημα εμπιστοσύνης

Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει καμία στατιστικώς σημαντική διαφορά των μέσων όσον αφορά το φύλο. Ουσιαστικά, οι απαντήσεις μεταξύ των ανδρών και των γυναικών είναι οι ίδιες όσον αφορά τις παραπάνω κατηγορίες. Αυτό συμβαίνει επειδή η τιμή της πιθανότητα του ελέγχου για κάθε περίπτωση είναι πάνω από το 5%.

Ηλικιακή Ομάδα

Στη συνέχεια, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα του ελέγχου, λαμβάνοντας ως ανεξάρτητη μεταβλητή την ηλικιακή ομάδα που ανήκει ο καθένας εκ των συμμετεχόντων σε αυτήν την έρευνα.

ANOVA		
	F	Sig.
Απάτη	5,115	,003
Εσωτερικό έλεγχος	,310	,818
Επιτροπή ελέγχου	3,127	,033
Πληροφοριακά συστήματα	4,589	,006

*95% διάστημα εμπιστοσύνης

Τα αποτελέσματα του ελέγχου της ανάλυσης διακύμανσης υποστηρίζουν ότι υπάρχει στατιστικώς σημαντική διαφορά των μέσων όσον αφορά την απάτη

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

(Sig=0.3%), την επιτροπή ελέγχου (Sig=3.3%) και τα πληροφοριακά συστήματα (Sig=0.6%) όσον αφορά την ηλικιακή ομάδα. Επομένως, συμπεραίνουμε ότι για τις συγκεκριμένες κατηγορίες υπάρχει διαφορετικός τρόπος απάντησης μεταξύ των ηλικιακών ομάδων.

Εκπαίδευση

Στη συνέχεια, εξετάζουμε αν υπάρχουν διαφορετικές απαντήσεις πληθυσμιακά σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης και τους δημιουργούμενους παράγοντες. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται αναλυτικά παρακάτω.

ANOVA		
	F	Sig.
Απάτη	,550	,650
Εσωτερικό έλεγχος	,632	,598
Επιτροπή ελέγχου	,653	,584
Πληροφοριακά συστήματα	1,042	,381

*95% διάστημα εμπιστοσύνης

Παρατηρούμε ότι δεν υπάρχει καμία στατιστικώς σημαντική διαφορά των μέσων όσον αφορά την εκπαίδευση. Ουσιαστικά, οι απαντήσεις μεταξύ των ατόμων διαφορετικού εκπαιδευτικού επιπέδου είναι οι ίδιες όσον αφορά τις παραπάνω κατηγορίες. Αυτό συμβαίνει επειδή η τιμή της πιθανότητα του ελέγχου για κάθε περίπτωση είναι πάνω από το 5%.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο :ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Ο εσωτερικός έλεγχος αποτελεί αναμφισβήτητα μία από τις βασικότερες λειτουργίες μιας επιχείρησης ώστε να μπορέσει να αντιμετωπίσει τυχόν φαινόμενα απάτης. Ένα από τα σημαντικότερα αίτια, αν όχι το σημαντικότερο, για την οργάνωση αποτελεσματικών συστημάτων εσωτερικού ελέγχου είναι η πιθανότητα διενέργειας απάτης ή ατασθαλίας είτε εσωτερικά, εξωτερικά. Ο κίνδυνος που πηγάζει για την επιχείρηση από μια πιθανή διενέργεια απάτης, εκτός από τον καθαρά χρηματοοικονομικό (financial risk), ο οποίος και είναι και πιο εύκολα μετρήσιμος, είναι ο κίνδυνος απώλειας φήμης (reputation risk). Αυτός μπορεί να είναι δυσκολότερα μετρήσιμος αλλά έχει απείρως σημαντικότερη αρνητική επίδραση στην επιχείρηση.

Η αποστολή του εσωτερικού ελέγχου είναι να βοηθά τις διοικήσεις στην αξιολόγηση και την αντιμετώπιση όλων πιθανών κινδύνων . Ο εσωτερικός έλεγχος επεκτείνεται σε όλες τις λειτουργίες της επιχείρησης: στην κατάρτιση των λογιστικών καταστάσεων, στην τήρηση των κανόνων, στην αξιοποίηση των πόρων, καθώς και στην εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας. Παράλληλα, μέσω του ελέγχου αξιολογείται η λειτουργία κάθε τμήματος και διαπιστώνονται τυχόν ελλείψεις.

Ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά του εσωτερικού ελέγχου που σχετίζονται με την επιτυχία της εφαρμογής του είναι και η χρήση ενός κατάλληλου Πληροφοριακού Συστήματος. Η εισαγωγή των πληροφοριακών συστημάτων στο χώρο των επιχειρήσεων συνέβαλε σημαντικά στον εκσυγχρονισμό τους και στη βελτίωση της απόδοσής τους. Ο ολοένα αυξανόμενος ανταγωνισμός επιβάλλει την αξιοποίηση της τεχνολογίας. Η εκμετάλλευση των εξελίξεων στο χώρο της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών βελτιώνουν την ανταγωνιστική θέση των

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

επιχειρήσεων, ενώ παράλληλα βελτιώνουν και τις παρεχόμενες προς τους πελάτες υπηρεσίες. Ο ρόλος της Ελεγκτικής Πληροφοριακών Συστημάτων είναι ιδιαίτερα σημαντικός γιατί ενσωματώνει τα πλεονεκτήματα της χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων στον εσωτερικό έλεγχο της επιχείρησης. Αντίστοιχα, ενσωματώνει τις αρχές του Εσωτερικού Ελέγχου στο σχεδιασμό των πληροφοριακών συστημάτων, καθιστώντας τα περισσότερο ολοκληρωμένα και κατάλληλα για τις ανάγκες της επιχείρησης.

Η ποιοτική αναβάθμιση της διοίκησης, ο αποτελεσματικός έλεγχος όλων των δραστηριοτήτων, η αποτελεσματική αποτίμηση και διαχείριση του επιχειρηματικού κινδύνου, η αποφυγή των δυσλειτουργιών, η αποτροπή ενδεχομένου απάτης, η ενίσχυση της διαφάνειας και του ρόλου της εταιρείας στον ευρύτερο οικονομικοκοινωνικό και επιχειρησιακό χώρο, και τελικά η επίτευξη των αντικειμενικών στόχων της εταιρείας, είναι μερικά από τα αδιαμφισβήτητα οφέλη της ανεξάρτητης και συμβουλευτικού χαρακτήρα λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου.

Ο εσωτερικός έλεγχος πρέπει να διενεργείται από έμπειρα, ειδικά καταρτισμένα και έντιμα στελέχη που μπορούν να αντισταθούν στους πειρασμούς καθώς με την αύξηση των κρουσμάτων απάτης έχει δημιουργηθεί ένα περιβάλλον γεμάτο προκλήσεις και ευκαιρίες. Επιτυγχάνοντας η υπηρεσία του εσωτερικού ελέγχου τους στόχους της, δηλαδή την διασφάλιση της αξιοπιστίας των λογιστικών καταχωρήσεων και των χρηματοοικονομικών αναφορών, μειώνει τα κόστη και βελτιώνει την κερδοφορία της επιχείρησης.

Επιπροσθέτως, ο εσωτερικός έλεγχος θα πρέπει να προβαίνει στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων πρόληψης και καταστολής απατών, καθώς και των συγκεκριμένων σημείων ελέγχου που τίθενται από την εκάστοτε διοίκηση, καθώς και να βοηθούν σε ειδικά έργα σχετικά με την ανίχνευση απάτης. Εάν θα θέλαμε να ορίσουμε συγκεκριμένους τρόπους άμυνας απέναντι στα φαινόμενα απάτης, αρχικά θα λέγαμε ότι στην πρώτη γραμμή βάζουμε τον κώδικα δεοντολογίας και ηθικής της εταιρείας, ακολουθεί στην

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

δεύτερη γραμμή το σύστημα εσωτερικού ελέγχου της εταιρείας, στην τρίτη γραμμή τοποθετούμε τον εσωτερικό έλεγχο και τελευταία γραμμή είναι ο εξωτερικός έλεγχος.

Ωστόσο, όσον αφορά τα εμπειρικά αποτελέσματα της έρευνας μας ανακαλύψαμε τα ακόλουθα:

A) Η ανάλυση συσχετίσεων υποστηρίζει ότι υπάρχει ισχυρή θετική συσχέτιση μεταξύ της απάτης και του εσωτερικού ελέγχου, της απάτης και της επιτροπής ελέγχου.

Επίσης, ανακαλύψαμε μέτρια θετική συσχέτιση μεταξύ της επιτροπής ελέγχου και του εσωτερικού ελέγχου, της απάτης και των πληροφοριακών συστημάτων, των πληροφοριακών συστημάτων και του εσωτερικού ελέγχου, της επιτροπής ελέγχου και των πληροφοριακών συστημάτων.

B) Η ανάλυση διακύμανσης υποστηρίζει ότι οι απαντήσεις μεταξύ των ανδρών και των γυναικών είναι οι ίδιες όσον αφορά τις κατηγορίες «Απάτη», «Εσωτερικός Έλεγχος», «Επιτροπή Ελέγχου» και «Πληροφοριακά Συστήματα». Το ίδιο φαινόμενο υπάρχει και μεταξύ των διαφόρων βαθμίδων μορφωτικού επιπέδου. Τέλος, υπάρχει στατιστικώς διαφορά των απαντήσεων όσον αφορά την απάτη, την επιτροπή ελέγχου και τα πληροφοριακά συστήματα σχετικά με την ηλικιακή ομάδα.

Η ηλικία, λοιπόν, παίζει σημαντικό ρόλο στην απάτη, στην επιτροπή ελέγχου και στα πληροφοριακά συστήματα. Αυτό πιθανώς να οφείλεται στο γεγονός ότι η ηλικία εμπεριέχει το κομμάτι της εργασιακής εμπειρίας μιας και ο άνθρωπος αποκτάει περισσότερη εμπειρία όσο μεγαλώνει.

Για να μειωθούν επομένως οι πιθανότητες εταιρικής απάτης, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δοθεί στο σχεδιασμό προσεκτικών διαδικασιών πρόσληψης ανθρώπινου δυναμικού και κατάλληλου ελεγκτικού προσωπικού, στη διαμόρφωση και τήρηση ενός ηθικού πλαισίου και ενός κώδικα επιχειρηματικής ηθικής και δεοντολογίας εντός των εταιρειών, με διάχυσή της από την κορυφή προς τα κάτω, καθώς και στην καθιέρωση ενός πιο κατανοητού και πολυδιάστατου

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

χρηματοοικονομικού πλαισίου, που θα βοηθά στην ενίσχυση της ποιότητας της ορθής εταιρικής διακυβέρνησης. Είναι επιτακτική η ανάγκη για ενίσχυση της νομοθεσίας με νέους κανονισμούς, για επιτάχυνση των φορολογικών δικών για εταιρικές απάτες, για συνεχή επιτήρηση από τις κανονιστικές αρχές και ίσως και για αυστηρότερες ποινές και κυρώσεις στους διαπράττοντες απάτη, ώστε να καταστεί πιο αξιόπιστη η οικονομική πληροφόρηση και να ανακτηθεί η εμπιστοσύνη στην κεφαλαιαγορά (Nozarida and Moorison, 2014).

Αυτό που προέχει για να περιοριστούν τα φαινόμενα της οικονομικής απάτης είναι να εξασφαλιστεί με κάθε δυνατό τρόπο η κοινοποίηση, η διαφάνεια και ο επαγγελματισμός στις επιχειρηματικές συναλλαγές και διαδικασίες, και να ενισχυθεί η ανεξαρτησία, η αποτελεσματικότητα και η προσωπική ακεραιότητα των ελεγκτών. Ειδικότερα, πρέπει να ενισχυθεί η συνεργασία του εσωτερικού και εξωτερικού ελέγχου, ενώ και οι ίδιοι οι ελεγκτές οφείλουν να ασκούν τα καθήκοντά τους στο ακέραιο, να επικαιροποιούν τις γνώσεις τους και να διατηρούν ένα υψηλό επίπεδο επιδόσεων μέσω της συνεχούς επιμόρφωσης, λαμβάνοντας μάλιστα και εξειδικευμένη εκπαίδευση σε άμεση συνάρτηση με το ρόλο τους στην καταπολέμηση της απάτης.

Τέλος, στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε ότι τα αποτελέσματα αντικατοπτρίζουν την εικόνα που υπάρχει στον ελλαδικό χώρο. Η διεξαγωγή επιπλέον συμπερασμάτων για την Ευρώπη ή τις ΗΠΑ πρέπει να γίνει από τον μελλοντικό ερευνητή, έτσι ώστε να υπάρξει μια συγκρισιμότητα των αποτελεσμάτων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Διαφωνίδης, Γ. (2011). Ο εσωτερικός έλεγχος και η σχέση του με τα πληροφοριακά συστήματα.
- Δρογαλάς, Γ. (2010). Αξιολόγηση της εφαρμογής και συνεισφοράς των συστημάτων εσωτερικού ελέγχου από τη σκοπιά της λογιστικής και της χρηματοοικονομικής στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις της Ελλάδας.
- Καζαντζής, Χ. (2006). Ελεγκτική και εσωτερικός έλεγχος. *Πειραιάς: Εκδόσεις Business Plus AE.*
- Μαραγκού, Ε. (2006). Αξιολόγηση Διαδικασιών Εσωτερικού Ελέγχου Υπηρεσιών Τεχνικού Ασφαλείας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Παπαδάτου, Θ. (2005). Εσωτερικός και εξωτερικός έλεγχος ανωνύμων εταιρειών. *Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη.*
- Παπαστάθης, Π. (2014). Ο Σύγχρονος Εσωτερικός Έλεγχος (Internal Audit) και η Πρακτική Εφαρμογή του.
- Σιώτης, Θ. & Ζωϊτσας, Α. (2009). Σύγχρονη Ελεγκτική. *Θεσσαλονίκη: Σοφία*
- Τερζάκης, Γ. (1985). Εφαρμοσμένη Φορολογική Ελεγκτική των Εμπορικών και Βιομηχανικών Επιχειρήσεων.
- Χαλκιάοπουλος, Χ. (2002). Καίριος ο ρόλος του ελεγκτή στη διοίκηση τεχνολογιών πληροφορικής.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Adeniji, A. A. (2004). *Auditing and investigations*. Value Analysis Consult (Publishers).
- Aderibigbe, P., & Dada, S. O. (2007). Microauditing Principles. *Lagos ICAN Students Journal*, 11(1), 7.
- Agung, M. (2015). Internal Control Part of Fraud Prevention in Accounting Information System. *The Mulia Pratama*, 1(1), 21-30.
- Beneish, M. D., Billings, M. B., & Hodder, L. D. (2005). Internal control weaknesses and information uncertainty. *The Accounting Review*, 83(3), 665-703.
- Brink, V. Z., & Herbert, W. (1982). *Modern Internal Auditing*, New York: John Wiley & Sons.
- Dechow, P. M., Sloan, R. G., & Sweeney, A. P. (1995). Detecting earnings management. *Accounting review*, 193-225.
- European Commission. Directorate-General for Economic. (2010). *The Economic Adjustment Programme for Greece: Second Review, Autumn 2010* (Vol. 72). European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs.
- Flowerday, S., & Von Solms, R. (2005). Continuous auditing: verifying information integrity and providing assurances for financial reports. *Computer Fraud & Security*, 2005(7), 12-16.
- Garcia-Manero, G. (2012). Myelodysplastic syndromes: 2012 update on diagnosis, risk-stratification, and management. *American journal of hematology*, 87(7), 692-701.
- Hillison, W., Pacini, C., & Sinason, D. (1999). The internal auditor as fraud-buster. *Managerial Auditing Journal*, 14(7), 351-363.
- Institute of internal Auditors (1985)

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

- Kabuye, F., Nkundabanyanga, S. K., Opiso, J., & Nakabuye, Z. (2017). Internal audit organisational status, competencies, activities and fraud management in the financial services sector. *Managerial Auditing Journal*, 32(9), 924-944.
- Karagiorgos, T., Drogalas, G., Christodoulou, P., & Pazarskis, M. (2006, December). Conceptual framework, development trends and future prospects of internal audit: Theoretical approach. In *5th annual conference*.
- Kwaku A. (2008). Internal auditors' role and authority. New Zealand evidence. *Managerial Auditing Journal*, 19(3), 378-393.
- LoBue, R., & Former, C. E. O. (2012). 4.1 Agency Assurance: The Role of the Audit Committee in Corporate Governance. *Corporate Governance im Praxistest*.
- Meigs, W. B., Larsen, J. E., & Meigs, R. F. (1984). *Ελεγκτική*.
- Morris, C. (2008). *Quantitative approaches in business studies*. Pearson Education.
- Petraşcu, D., & Tleanu, A. (2014). The role of internal audit in fraud prevention and detection. *Procedia Economics and Finance*, 16, 489-497.
- Prawitt, D. F., Smith, J. L., & Wood, D. A. (2009). Internal audit quality and earnings management. *The accounting review*, 84(4), 1255-1280
- Radford, M. (1991). Auditing for change: local government and the Audit Commission. *The Modern Law Review*, 54(6), 912-933.
- Ramamoorti, S. (2003). Internal auditing: history, evolution, and prospects. *Research opportunities in internal auditing*, 1-23.
- Rose, A., & Krausmann, E. (2013). An economic framework for the development of a resilience index for business recovery. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 5, 73-83.
- Sarens, G., De Beelde, I., & Everaert, P. (2009). Internal audit: a comfort provider to the audit committee. *The British Accounting Review*, 41(2), 90-106.

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

- Savčuk, O. (2007). Internal audit efficiency evaluation principles. *Journal of Business Economics and Management*, 8(4), 275-284.
- Saxunova, D. (2012). 'Investigation of suspected fraud'. *International Journal of Business and Management Studies*, 1(2), 347-364.
- Simeunović, N., Grubor, G., & Ristić, N. (2016). Forensic accounting in the fraud auditing case. *The European Journal of Applied Economics*, 13(2), 45-56.
- The Institute of Internal Auditors (2014). Proposed Enhancements to The Institute of Internal Auditors International Professional Practice Framework (IPPF). Florida
- Vanasco, R. R. (1998). Fraud auditing. *Managerial Auditing Journal*, 13(1), 4-71.
- Zhang, Y., Zhou, J., & Zhou, N. (2007). Audit committee quality, auditor independence, and internal control weaknesses. *Journal of accounting and public policy*, 26(3), 300-327.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

- <https://internalaudit.gr/%CE%B4%CE%B7%CE%BC%CE%BF%CF%83%CE%B9%CE%B5%CF%8D%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%B5%CF%86%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%AF%CE%B4%CE%B1-%CE%BA%CE%AD%CF%81%CE%B4%CE%BF%CF%82/%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%84%CE%B1-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%B5%CF%83%CF%89%CF%84%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CF%8D-%CE%B5%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85/>
- <https://www.aicpa.org/interestareas/frc.html>
- <http://www.drogalas.gr/internal-audit>
- <https://www.referenceforbusiness.com/encyclopedia/Inc-Int/Internal-Auditing.html>
- http://www.emetris.gr/?option=com_content&view=article&id=580%3Aeswt_erikos-elegxos&catid=68%3Abusiness-topics&Itemid=174&lang=el
- <http://www.capital.gr/oikonomia/957173/pwc-anagkaia-i-anabathmisi-tou-esoterikou-elegxou>
- The Institute of Internal Auditors (IIA) (USA) <http://www.theiia.org>

«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»

- Statistics notes: Cronbach's alpha: *BMJ* 1997; 314 doi: <https://doi.org/10.1136/bmj.314.7080.572> (Published 22 February 1997) Cite this as: *BMJ* 1997;314:572
- Allen, P., Bennett, K. and [Heritage, B.](#) (2014) *SPSS Statistics Version 22: A Practical Guide*. Cengage Learning Australia.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΤΜΗΜΑ Α: ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ

1. Φύλλο
 Άνδρας Γυναίκα
2. Ηλικία
 25-30 31-35 36-40 41-45 46 και άνω
3. Χρόνια εμπειρίας
 0-5 6-10 11-15 16 και άνω
4. Εκπαίδευση
 Δευτεροβάθμια ΑΕΙ/ΤΕΙ Μεταπτυχιακό
 Διδακτορικό
5. Ποια είναι η θέση σας στην εταιρεία;
 Εσωτερικός Ελεγκτής Υπεύθυνος Λογιστηρίου
 Διευθύνων Σύμβουλος Άλλο

ΤΜΗΜΑ Β : ΑΠΑΤΗ

6. Σε ποιο βαθμό οι επενδυτές αναμένουν ότι θα διαπιστωθούν ουσιώδεις ανακρίβειες στις οικονομικές καταστάσεις λόγω απάτης;
 Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ
7. Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι θα πρέπει να διενεργείται πλήρως εξωτερικός έλεγχος ακόμα και σε μία ελεγκτική εταιρεία έτσι ώστε να αποφεύγονται φαινόμενα εταιρικών σκανδάλων;
 Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ
8. Έχει παρατηρηθεί φαινόμενο ατασθαλίας – εταιρικού σκανδάλου;
 Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

ΤΜΗΜΑ Γ: ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ

9. Σε ποιο βαθμό μπορεί ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχου να προλαμβάνει την απάτη;
 Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ
10. Σε ποιο βαθμό αν κάποιος διέπραττε οποιαδήποτε μορφή απάτης θα μπορούσε να εντοπιστεί από τον εσωτερικό έλεγχο;
 Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ
11. Σε ποιο βαθμό τα αδύναμα συστήματα εσωτερικού ελέγχου δημιουργούν ευκαιρίες για απάτη;

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

ΤΜΗΜΑ Δ: ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

12. Σε ποιο βαθμό κατά τη διεξαγωγή του εσωτερικού ελέγχου υπάρχει η απαραίτητη επαγγελματική επιμέλεια;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

13. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός έλεγχος διενεργείται σε έκτακτες περιπτώσεις;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

14. Σε ποιο βαθμό η υπηρεσία εσωτερικού ελέγχου λειτουργεί αποδοτικά όσον αφορά τον εντοπισμό σφαλμάτων και την αντιμετώπισή τους;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

15. Παρέχονται πληροφορίες άμεσα από τους εργαζόμενους στους εσωτερικούς ελεγκτές;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

16. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής δρα ανεξάρτητα και αμερόληπτα;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

17. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής είναι έμπειρος;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

18. Σε ποιο βαθμό ο εσωτερικός ελεγκτής έχει γνώσεις;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

ΤΜΗΜΑ Ε :ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ

19. Σε ποιο βαθμό αξιολογείται η επάρκεια και η αποτελεσματικότητα του συστήματος εσωτερικού ελέγχου αναφορικά με την απάτη από αρμόδια Επιτροπή ελέγχου;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

20. Σε ποιο βαθμό επανελέγχεται δειγματοληπτικά το ελεγκτικό έργο επιθεωρητών από άλλα άτομα της επιτροπής ελέγχου που δεν συμμετείχαν στον αρχικό έλεγχο;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

ΤΜΗΜΑ ΣΤ : ΣΥΜΒΟΛΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΑΤΗ

21. Σε ποιο βαθμό υπάρχουν τα σωστά πληροφοριακά συστήματα που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

22. Σε ποιο βαθμό υπάρχουν οι σωστές διαδικασίες που μπορούν να αποτρέψουν σε ικανοποιητικό βαθμό τον κίνδυνο απάτης;

Καθόλου Σε μικρή κλίμακα Σε μέτρια κλίμακα Σε μεγάλη κλίμακα Πάρα πολύ

**«Παπαδημητρίου Χρυσάνθη», «Απάτη
και λειτουργία του εσωτερικού ελέγχου»**